

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Tilråding til Miljødirektoratet om vern av 13 skogområder i Buskerud og Akershus

August 2019

Innholdsfortegnelse	
1. Innledning	3
2. Hjemmelsgrunnlag	5
3. Saksbehandling	7
3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene	8
4. Viktige endringer under behandling av verneplanen.....	10
5. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	11
6. Høring.....	11
7. Generelle merknader	12
8. Verneforslag	15
8.1. Jondalsåsen i Kongsberg kommune	15
8.2. Kjerkebergåsen i Kongsberg kommune	17
8.3. Sørbykogen i Nesodden kommune	21
8.4. Svenstadlia i Eidsvoll kommune	25
8.5. Mjøsjødalen i Aurskog-Høland og Fet kommuner	28
8.6. Tørrhardåsen i Aurskog-Høland kommune	31
8.7. Kloppa i Bærum kommune	33
8.8. Flaen i Skedsmo kommune.....	37
8.9. Kolknuten utvidelse i Kongsberg kommune.....	40
8.10. Trillemarka – Rollagsfjell utvidelse i Sigdal kommune.....	49
8.11. Løkenesskogen utvidelse i Asker kommune.....	51
8.12. Skaugumsåsen og Åstad utvidelse i Asker kommune	54
8.13. Nordre Skaugumsåsen utvidelse i Asker kommune.....	61
9. Vedlegg.....	63

1. Innledning

Fylkesmannen i Oslo og Viken legger med dette frem forslag om vern av åtte nye naturreservater og fem utvidelser av eksisterende naturreservater i Buskerud og Akershus. Områdene foreslås vernet med hjemmel i lov av 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 37.

Verneforslagene omfatter et totalareal på 16 707 dekar nytt verneareal.

De nye områdene som foreslås vernet er:

Navn	Kommune	Areal (ca. dekar)	Eier	Antall berørte skog - eiendom mer	Verne- verdi
Jondalsåsen	Kongsberg	675	Privat og Statskog SF	2	**
Kjerkebergåsen	Kongsberg	520	Statskog SF	1	**
Sørbyskogen	Nesodden	199	Privat og kommunalt	2	**
Svenstadlia	Eidsvoll	126	Privat	2	**/*
Mjøsjødalen	Fet og Aurskog- Høland	1704	Privat og kommunalt	6	**
Tørrhardåsen	Fet og Aurskog- Høland	892	Privat	1	*
Kloppa	Bærum	75	Kommunalt	2	**
Flaen	Skedsmo	54	Privat	1	**

Områdene som foreslås utvidet er:

Navn	Kommune	Areal utvidelse og totalt (ca. dekar)	Eier	Antall berørte skog - eiendommer	Verne-verdi
Kolknuten	Kongsberg	Utvidelse: 4 950 Totalt: 11516	Statskog SF og Opplysningsves enets Fond	2	**
Trillemarka- Rollagsfjell	Sigdal	Utvidelse: 6 906 Totalt: 155 000	Privat	1	***
Løkenesskogen	Asker	Utvidelse: 150 Totalt: 263	Kommunalt	3	***
Skaugumsåsen og Åstad	Asker	Utvidelse: 285 Totalt: 692	Kommunalt	7	**/**
Nordre Skaugumsåsen	Asker	Utvidelse: 171 Totalt: 1265	Miljødirektorat et	1	**

De private og kommunalt eide områdene har kommet frem gjennom ordningen med frivillig vern av skog, der skogeier selv tilbyr areal for vern. Foreløpig er det inngått skriftlig avtale om vern mellom skogeierne og staten for kun enkelte av områdene. For de resterende er det aksept for at Fylkesmannens tilråding sendes Miljødirektoratet. For disse områdene forutsettes at enighet og endelig avtale inngås før endelig vernevedtak fattes. I de tilfeller der forslaget er på kommunal grunn, og det kreves politisk behandling før endelig avtale kan inngås, forutsettes også positivt politisk vedtak.

I tillegg foreslår Fylkesmannen vern av areal på statlig grunn.

Basert på allerede tilgjengelig kunnskap om naturverdiene i områdene og/eller nye naturfaglige registreringer som er gjennomført i forbindelse med verneplanarbeidet, vurderes områdene å kvalifisere for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Meldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for skogvernet. Det ble blant annet lagt til grunn at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene i NINA rapport 54/2002 «*Evaluering av skogvernet i Norge*». I meldingen ble frivillig vern trukket frem som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. Så langt er ca. 4,6 % av all skog i Norge vernet.

Skogvernet i Norge har blitt evaluert i flere runder, sist gang i 2016 (Framstad m.fl. 2017). Verneforslagene svarer på flere av prioriteringene som er påpekt for skogvernet, både nasjonalt og regionalt for Buskerud og for Akershus. Mange av områdene har større forekomster av gammel barskog med regional eller høyere verdi. Områdene inneholder også skogtypene kalkfurskog, kalkgranskog, kalkedellauvsog, annen rik edellauvsog og sump- og kildeskog som er etterspurt. Det er arealer med høyproduktiv og lavereliggende skog i sørboreal og boreonemoral sone. Områdene innehar i tillegg flere rødlista arter og naturtyper. Storområder på over 10 km² er prioritert, og utvidelsen av eksisterende Trillemarka-Rollagsfjell og Kolknuten naturreservater vil gi slike storområder.

Andre interesser

Det har vært drevet skogbruk/plukkhogst i store deler av verneforslagene fra gammelt av, men de foreslåtte arealene er i hovedsak lite preget av aktivt skogbruk sammenlignet med omkringliggende skog. Jakt og andre former for friluftsliv er viktige interesser i de fleste områdene. I noen av områdene er det mye brukte stier og skiløyper. I to av verneforslagene i Kongsberg er det mineralinteresser. Flere av områdene berører også eksisterende kraftlinjer- og anlegg.

Alt areal i verneforslagene er LNF(R)-områder i kommunenes arealplaner. I tillegg omfatter verneforslagene noen areal som er statlig sikret som friluftsområde og noe som er avsatt til grønnstruktur. Et areal i utvidelsen av Trillemarka-Rollagsfjell er avsatt til fritidsbebyggelse, men med reguleringsformål jord- og skogbruk.

2. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt ved vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

Etter Fylkesmannens vurdering tilfredsstiller verneforslagene flere av kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med vernet er i hovedsak å bevare områder bestående av en større andel eldre skog med det biologiske mangfoldet av arter, naturtyper og økosystemer og å sikre et representativt utvalg av både det typiske og sjeldne i norsk skognatur. Det vises for øvrig til de enkelte verneforslagene og formålene med disse.

Vurdering etter naturmangfoldloven kapittel II

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i områdene bygger på registreringer og kartlegginger som er utført, innhentet og vurdert av biologer. I mange av områdene er det gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med verneplanarbeidet, mens eksisterende kunnskap er vurdert tilstrekkelig for en rekke av områdene. Områdene vurderes tilstrekkelig beskrevet og verdivurdert. Basert på dette kunnskapsgrunnlaget har samtlige av områdene naturverdier som kvalifiserer for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Foreslåtte verneforskrifter setter restriksjoner for bruk som vil kunne få særlig negative konsekvenser for verneverdier og verneformål. Vernebestemmelsene er til hinder for at det kan gjennomføres hogst og andre vesentlige inngrep. Dette vil gi områdene økt beskyttelse. Samtidig åpner forskriftene for videreføring av enkelte aktiviteter. Dette gjelder blant annet aktiviteter som friluftsliv, jakt, fiske, sanking av bær og matsopp med mer. Slike aktiviteter er normalt sett tillatt i skogreservater og vil ut fra dagens kunnskap ha liten eller ingen innvirkning på verneverdiene. Vern av områdene er ansett som den beste måten å beskytte det tilhørende naturmangfoldet på, og forventes å bidra til en positiv utvikling av artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Fylkesmannen mener det foreligger tilstrekkelig kunnskap om effekten verneforslaget vil ha for naturmangfoldet, og kravet om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses oppfylt. Førvar-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor mindre vekt. Verneforskriftene skal i seg selv medvirke til at den samlede belastningen blir redusert. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10. Siden vernetiltaket etter Fylkesmannens vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer ikke naturmangfoldloven § 11 til anvendelse. Fylkesmannen kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i forbindelse med verneplanen.

3. Saksbehandling

Fylkesmannen meldte oppstart av verneplanarbeid for samtlige områder den 18. mars 2019. Oppstartsmeldingen ble sendt per brev til grunneiere og aktuelle lokale og regionale etater og organisasjoner. Verneplanen ble også kunngjort i aviser og på Fylkesmannens hjemmeside. Fylkesmannen mottok 21 innspill innen fristen 10. april 2019. Innspillene er oppsummert i høringsdokumentet. Utkast til verneplan ble sendt på lokal og sentral høring 31. mai 2019 med høringsfrist 31. juli 2019. Det ble mottatt 26 høringsuttalelser. Høringsuttalelsene er vedlagt i sin helhet. På bakgrunn av høringsdokumentet og innkomne uttalelser sender Fylkesmannen nå sin tilråding om vern til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer forslaget og vil sende sin tilråding til Klima- og miljødepartementet, som deretter forbereder saken og legger forslag om vernevedtak fram for Kongen i statsråd. Etter vedtak ved kongelig resolusjon vil erstatningen til de private og kommunale skogeierne bli utbetalt i tråd med avtalene. Fylkesmannen vil bekjentgjøre vedtaket og sørge for at naturreservatene blir merket og skiltet. Grensemerkingen blir normalt utført av jordskifteretten. Statens naturoppsyn har ansvaret for annen skilting.

Erstatningsforhandlingene er avsluttet kun for noen av områdene, men der avtale ikke er inngått har grunneierne har gitt aksept for at Fylkesmannens anbefaling om vern oversendes Miljødirektoratet. Fylkesmannen tar forbehold om at det må være inngått avtale for områdene før det fattes et endelig vernevedtak. Det gjøres samtidig spesielt oppmerksom på at det kan komme endringer i verneforslagene på bakgrunn av forhandlinger med grunneiere.

Områdene som tilrås vernet har for øvrig fulgt rutiner og krav for saksbehandling av vernesaker som er beskrevet i høringsdokumentet med noen tilpasninger. Detaljer rundt behandlingen av de enkelte områdene følger i kapittelet under. Tidspunkt for ulike stadier i verneprosessen for de ulike områdene oppsummeres i en tabell til slutt.

3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene

Jondalsåsen, Kongsberg kommune, Buskerud

To eiendommer; Statskog SF og privat. Naturfaglig rapport for Statskog-arealet forelå 1. mai 2018. Det private arealet ble tilbudt til frivillig vern 15. mars 2019.

Kjerkebergåsen, Kongsberg kommune, Buskerud

Eid av Statskog SF. Naturfaglig rapport forelå 1. mai 2018.

Sørbyskogen, Nesodden kommune, Akershus

Privat og kommunalt eid. Første gang tilbudt for frivillig vern i 2011, og ble i den forbindelse naturfaglig registrert. Rapport forelå i mai 2012. Grunneier og staten ble ikke enig i forhandlingene, og grunneier trakk sitt tilbud. Nytt og revidert tilbud ble mottatt 8. mars 2018. Endelig avtale om vern mellom grunneierne og staten ble inngått i mai 2019.

Svenstadlia, Eidsvoll kommune, Akershus

Tilbudt av to private grunneiere i november 2018. Det er ikke gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med frivillig vern prosessen, da eksisterende kunnskap er vurdert som tilstrekkelig.

Mjøsjødalen, Aurskog-Høland og Fet kommuner, Akershus

Privat og kommunalt eid. Tilbudt for frivillig vern i april 2017. Naturfaglig rapport forelå 1. mai 2018.

Tørrhardåsen, Aurskog-Høland kommune, Akershus

Privat eid. Tilbud om vern ble opprinnelig sendt Fylkesmannen i 2015. Det ble i forkant av dette gjennomført naturfaglige registreringer i det aktuelle arealet. Området ble da totalt sett vurdert som lokalt verneverdig (*). Fylkesmannen fant i 2015 ikke å kunne prioritere området for vern. Vurderingen ble gjort i samråd med Miljødirektoratet. I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble samtidig vedtatt et mål om 10 % skogvern.

I august 2018 ble området tilbudt for frivillig vern på nytt. Etter felles befarings, foretok Fylkesmannen og Miljødirektoratet en ny vurdering av området. Etter nærmere vurdering, sett opp mot bl.a. målet om 10 % vern, ble det konkludert med å gå videre i verneprosess med området.

Kloppa, Bærum kommune, Akershus

Kommunalt eid. Tilbudt for frivillig vern i november 2018. Det er ikke gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med frivillig vern-prosessen, da eksisterende kunnskap er vurdert som tilstrekkelig.

Flaen, Skedsmo kommune, Akershus

Privat eid. Tilbudt for frivillig vern 23. august 2018. Det er ikke gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med frivillig vern-prosessen, da eksisterende kunnskap er vurdert som tilstrekkelig.

Kolknuten naturreservat, Kongsberg kommune, Buskerud

Naturfaglig rapport forelå 1. mai 2018. Eid av Statskog SF og Opplysningsvesenets Fond. OVF ga tilbud om vern av sitt areal 6. mars 2019.

Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, Sigdal kommune, Buskerud.

Privat eid. Tilbudt til frivillig vern 13. mars 2019. Naturfaglig rapport forelå 1. mai 2019.

Utvidelse av Løkenesskogen naturreservat, Asker kommune, Akershus

Kommunalt eid. Tilbudt for frivillig vern i november 2018. Det er ikke gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med frivillig vern prosessen, da eksisterende kunnskap er vurdert som tilstrekkelig.

Utvidelse og sammenslåing av Skaugumsåsen og Åstad naturreservater, Asker kommune, Akershus

Kommunalt eid. Tilbudt for frivillig vern i november 2018. Det er ikke gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med frivillig vern prosessen, da eksisterende kunnskap er vurdert som tilstrekkelig. Området ble sendt på høring med to alternative avgrensinger i nordvest. Formannskapet i Asker kommune fattet den 18.06.19 et vedtak med anbefaling om å tilby det største alternativet. Fylkesmannen vil derfor tilrå vern av området med det største alternativet. Det forutsettes endelig positivt vedtak i kommunen og inngåelse av avtale om dette før endelig vernevedtak.

Utvidelse av Nordre Skaugumsåsen naturreservat, Asker kommune, Akershus

Miljødirektoratet er grunneier. Det er ikke gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med verneprosessen, da eksisterende kunnskap er vurdert som tilstrekkelig.

Tabellen under gir en oversikt over saksbehandlingen til hvert enkelt område.

Område	Eier	Tilbud om frivillig vern	Oppstart	Høring	Forhandlinger avsluttet
Jondalsåsen	Privat og Statskog SF	2019	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Kjerkebergåsen	Statskog SF		18.03.2019	31.05.2019	
Sørbyaskogen	Privat og kommunalt	2018	18.03.2019	31.05.2019	Mai 2018

Svenstadlia	Privat	2018	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Mjøsjødalen	Privat og kommunalt	2017	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Tørrhardåsen	Privat	2018	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Kloppa	Kommunalt	2018	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Flaen	Privat	2018	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Kolknuten	Statskog SF og OVF	2019	18.03.2019	31.05.2019	
Trillemarka-Rollagsfjell	Privat	2019	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Løkenesskogen	Kommunalt	2018	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Skaugumsåsen og Åstad	Kommunalt	2018	18.03.2019	31.05.2019	Pågår
Nordre Skaugumsåsen	Miljødirektoratet	2018	18.03.2019	31.05.2019	Pågår

4. Viktige endringer under behandling av verneplanen

Navneendring

Det er ikke foretatt navneendringer etter høringen.

Grenseendringer

Det er ikke foretatt større grenseendringer på noen av områdene etter høring. For flere av områdene er det imidlertid gjort mindre grensejusteringer. Dette for å tilpasse vernegrensene bedre til terrengforhold, eiendomsgrenser, tekniske inngrep som kraftlinjer, veier og lignende, nærhet til bebyggelse, viktige naturtyper, for å oppnå mer hensiktsmessige grenser basert på terrengforhold eller som følge av andre arronderingsmessige hensyn.

Se for øvrig nærmere omtale og vurdering under hver enkelt områdebeskrivelse i kapittel 8. Forhandlingene, for de områdene hvor disse ikke er fullført, kan medføre endringer i grenser og vernebestemmelser.

Endring av verneforskrifter og -kart

Det er gjort flere endringer i verneforskriftene for å ivareta hensynet til og tilpasse bestemmelsene til ulike brukerinteresser og tekniske inngrep som eksisterende stier, skiløyper, kraftlinjer. Det vises for øvrig til vurderinger og beskrivelse av endringer under beskrivelsen av hvert enkelt område.

5. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndigheten i verneområdet. Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet for de fleste verneområder, men myndigheten er i noen tilfeller delegert til kommunen. Ingen av de berørte kommunene har takket ja til tilbud om å overta forvaltningsansvar for naturreservat i egen kommune.

I hovedsak er det den naturlige dynamikken som skal bestemme utviklingen i reservatene, og Fylkesmannen vurderer derfor at behovet for skjøtsel vil være begrenset. Behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil bli vurdert fortløpende, og ved behov vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte.

I forskriftene åpnes det for å gi dispensasjon for enkelte tiltak. Slike saker behandles fortløpende av forvaltningsmyndigheten. Fylkesmannen mener det er viktig å informere brukere av områdene om vernet, hvilke verdier som finnes og om vernebestemmelsene. Det bør derfor utarbeides informasjonsplakater eller annen informasjon om reservatene. Fylkesmannen kjenner ikke til andre forhold som vil kreve store økonomisk eller administrative ressurser.

6. Høring

Høringsbrev ble sendt til alle berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og en rekke lokale, regionale og sentrale høringsinstanser.

Lokale og regionale høringsinstanser som har hatt verneforslagene til uttalelse:

Akershus Bondelag, Akershus fylkeskommune, Akershus Idrettskrets, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Asker kommune, Buskerud Bonde- og Småbrukarlag v/ Kjetil Jørstad, Buskerud Bondelag, Buskerud botaniske forening, Buskerud fylkeskommune, Buskerud Natur og Ungdom, Buskerud Orienteringskrets, Buskerud Sau og Geit, Buskerud Skikrets, Bærum kommune, DNT Oslo og Omegn, Eidsvoll kommune, Follo Energi, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Forum for natur og friluftsliv – Oslo c/o OOF, Forum for natur og friluftsliv – Buskerud, Glitre Energi Nett AS, Hafslund Nett, Hvitvingfoss Luftsportklubb v/ Trond Seeberg Kjeldsen, Høland og Setskog Elverk SA, Kongsberg kommune, Midtkraft nett AS, Mjøsen skog v/ Elisabeth Gill, Naturvernforbundet i Buskerud v/ Per Øystein Klunderud, NOF Buskerud, NaKuHel, Asker, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norges Orienteringsforbund, Norges skogeierforbund v/Svein Søggen og Ida Aarø, Norgesnett AS, Norsk Organisasjon for Terrenghyking, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Norskog v/ Jens Kolstad og Erling Bergsaker, NVE, NVE Region Øst, Oslo Idrettskrets, Oslo kommune, Oslo kommune, Byantikvaren, Oslo kommune

Byrådsavdelingen, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbo, Oslo og Omland Friluftsråd, Oslo Skikrets, Oslomarkas Fiskeadministrasjon, Sigdal kommune, Skagerak Nett AS, Skedsmo kommune, Skiforeningen, Statens Vegvesen Region Sør, Telenor Servicesenter for nettutbygging, Viken Skog, Viken Skog SA v/ Svein Ekanger, Atle Vedde og Elling Tryterud

Sentrale høringsinstanser som har hatt verneforslagene til uttalelse:

Arbeids- og sosialdepartementet, Avinor AS, Billingstad barnehage, Bane NOR SF, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådene Landsforbund, Jernbanedirektoratet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KS, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Fjellstyresamband, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges Handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges skogeierforbund, Norges Televisjon, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Industri, Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrengsykling, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, Norskog, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oljedirektoratet, OVF v/ Fredrik Lindemann, Riksantikvaren, SABIMA, Statens Kartverk, Statens landbruksforvaltning, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog SF, Statskog v/ Kjetil Syrstad, Stedsnavnstjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Universitetet i Tromsø, Vegdirektoratet, WWF-Norge

7. Generelle merknader

Det ble mottatt totalt 26 uttalelser til høringsforslaget. Disse er vedlagt i sin helhet. Under følger sammendrag av mottatte merknader som er av generell karakter, etterfulgt av Fylkesmannens kommentarer.

Statens vegvesen region øst har ingen merknader til verneforslaget i Akershus. Ingen av de foreslåtte verneområdene vil berøre riks- eller fylkesveistrekninger.

Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) støtter verneforslagene innenfor medlemskommunene Asker, Bærum og Skedsmo. Alle de foreslåtte naturreservatene i Asker og Bærum er også viktige for friluftslivet. Her bør Fylkesmannen derfor legge til grunn de mer friluftslivsvennlige verneforskriftene som benyttes i Marka. Fylkesmannen anbefales å gjøre seg kjent med og bruke Asker kommune sin kartlegging og verdisetting av friluftslivet. OOF har ved flere anledninger påpekt at de savner en

tydeligere plan og prioritering for skogvernet i Marka og ellers i regionen. I denne planen har Fylkesmannen svart på dette, og påpekt at frivillig vern er den rådende metoden for skogvern i Norge. Det påpekes også at områdene har kommet til etter forslag fra Fylkesmannen. Det betyr kanskje at Fylkesmannen har en prioritert liste, og at den i så fall burde kunne deles med offentligheten.

Hafslund Nett har elektriske anlegg i flere av områdene. Det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, samt nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette. Ved akutt utfall i strømmettet må anlegget kunne repareres raskt. Ved luftledninger må det kunne gjøres nødvendig skogrydding for sikker drift. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene. Det vises for øvrig til merknadene til det enkelte område under den respektive områdebeskrivelsen.

Statnett SF har ingen anlegg som blir berørt av planene og har derfor ingen merknader.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) ser ingen konflikter med kjente energiressurser eller kraft- og energianlegg i Jondalsåsen, Tørrhardåsen, Trillemarka-Rollagsfjell, Løkenesskogen, Nordre Skaugumåsen og Skaugumåsen og Åstad. Når det gjelder områdene som krysses av kraftlinjer, grenser verneforslagene også inntil disse linjene. NVE ber derfor om at de generelle unntaksbestemmelsene for drift, vedlikehold og nødvendig istandsetting ved akutt utfall skal gjelde både for energi- og kraftanlegg innenfor og *inntil* verneområdet. Det vises for øvrig til merknadene til det enkelte område under den respektive områdebeskrivelsen.

Riksantikvaren viser til fylkeskommunen som kulturminneforvaltning og behandler ikke saken.

Naturvernforbundet i Buskerud, Oslo og Akershus støtter forslaget om at det etableres naturreservater for samtlige områder, da samtlige områder har viktige dokumenterte naturverdier. Viser også til Storting og regjering sine føringer om at Staten sin skog aktivt skal brukes for å øke vernet av skog i Norge. Det vises for øvrig til merknadene til det enkelte område under den respektive områdebeskrivelsen.

Fylkesmannens kommentarer til de generelle merknadene

Kraftlinjer

Fylkesmannen viser til at der verneforslagene omfatter kraftlinjer, er det tatt inn bestemmelser som er standard for områder hvor vernet berører eksisterende energi- og kraftanlegg. Standardbestemmelsene åpner for drift og vedlikehold av anlegg, samt motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftlinjer, og vil dermed ikke begrense mulighetene for å reparere anlegget raskt ved akutt utfall på strømmettet. Nødvendig skogrydding i kraftgaten anses som en del av driften og vedlikeholdet.

Fylkesmannen vil bemerke at disse standardbestemmelsene har en generell formulering om kraftlinjer uten å vise til energi- og kraftanlegg innenfor vernegrensen. Der kraftlinje allerede går gjennom et reservat, mener vi dermed at bestemmelsene også kommer til

anvendelse for energi- og kraftanlegg *inntil* grensen. Vi ser derfor ikke grunn til å endre ordlyden i bestemmelsen, slik NVE ber om.

I tilfeller der kraftlinjen med tilhørende ryddebredde ligger utenfor vernegrensen, er det forutsatt at vernet ikke hindrer vanlig drift og vedlikehold. Ved eventuelle oppgraderinger og fornyelser som berører reservatet, mener Fylkesmannen at dette må behandles etter søknad, noe som normalt vil falle inn under verneforskriftens § 8. Det antas at slike dispensasjoner under normale omstendigheter vil kunne gis.

Fylkesmannen har forholdt seg til enigheten som er oppnådd sentralt om bestemmelsene om drift og vedlikehold m.m. av kraftanlegg.

Verneforskrift

OOF mener at alle de foreslåtte naturreservatene i Asker og Bærum er viktige for friluftslivet og at Fylkesmannen derfor for disse områdene bør legge til grunn de mer friluftslivsvennlige verneforskriftene som benyttes i Marka. Fylkesmannen viser til at foreslåtte utvidelser av Skaugumsåsen og Åstad ligger til dels innenfor og til dels utenfor markagrensen. Store deler av arealet er vanskelig tilgjengelig for friluftsliv og idrett på grunn av bratt terreng og rasmark. Det er også betydelig areal med sjeldne, sårbare og rødlista naturtyper, herunder snelle-askeskog. Fylkesmannen har derfor for dette området lagt til grunn standard verneforskrift for naturreservater. Med hensyn til områdets beskaffenhet og vernekvaliteter, ønsker Fylkesmannen at forvaltningsmyndigheten skal ha kontroll med tilretteleggingen, arrangementer og annen bruk i området. Dette kan best gjøres gjennom en dialog med brukerne og søknadsbehandling.

Når det gjelder de andre områdene i Asker og Bærum har også disse viktige og spesielle vernekvaliteter, på begrensa arealer. Utformingen av verneforskrifter for områder i Marka har kommet frem etter en helt spesiell vurdering og tilpassing til Osloomarkas verdi og omfattende bruk til friluftsliv, naturopplevelse og idrett, som også inngår i markalovens formål. Fylkesmannen ser det ikke som aktuelt å legge malen for verneforskrift i Marka til grunn for disse områdene utenfor Marka.

Kommunens kartlegging og verdisetting av friluftslivet

Fylkesmannen har, etter tilsvarende innspill fra OOF i tidligere verneplaner, benyttet seg av disse kartleggingene som informasjonskilde både i forbindelse med høringen og tilrådingen.

Prioritert liste

Fylkesmannen har en løpende dialog med skogeierforeningene og til dels kommunene om ønskede skogområder for vern. Vårt utgangspunkt er områder vi er kjent med at har store naturkvaliteter. Dette kan være kunnskap som har kommet frem gjennom den sentrale kartleggingen av prioriterte naturtyper (bekkekløfter, kalkskog, edelløvskog m.fl.) og gjennom den ordinære naturtypekartleggingen.

8. Verneforslag

8.1. Jondalsåsen i Kongsberg kommune

Kommuner: Kongsberg

Fylke: Buskerud

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifulle

Areal: 675 dekar

Berørte eiendommer: 143/ og 143/5

Verneforslaget Jondalsåsen omfatter sørskrentene av Jondalsåsen, nord for Jondalen i Kongsberg kommune.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av et bratt, sørvendt skogområde med rasmark og eldre barblandingskog. Området har rik og høyproduktiv skog, gode forekomster av død ved, et særegent fugleliv og et rikt biologisk mangfold.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Området består av sør-vest vendt skråning som veksler mellom åpen rasmark, berg, stup og flatere hyller. Berggrunnen består hovedsakelig av mørk gabbro som gir en basisk forvittringsjord. Området preges av lavlandsblandingskog med furu som dominerende treslag, stedvis i blanding med gran og løv, samt innslag av edelløvtrær. Skogdekte partier veksler med åpne enger, berg og rasmarker. Rikest er det i skrenter, bergrøtter og rasmark. Kjerneområdet er preget av eldre skog, spesielt partier med gammel og grovokst furu. Både gran og furu har dimensjoner opptil 230 cm i omkrets i brysthøyde. Liggende død ved av forskjellige treslag finnes spredt, med størst konsentrasjon av død gran lengst øst i området. I tillegg til rik karplanteflora med blant annet eik, alm, ask og den rødlistede stavklokke (NT), finnes blant annet en svært rik forekomst av rosenkjuke (NT). Åsen er også et viktig habitat for særegent fugleliv, og har potensiale for krevende sopp i de rikeste partiene og varmekrevende insekter knyttet til død ved og urterike kanter.

Avgrensning

Verneforslaget omfatter den sørvestvendte, varme skrenten på Jondalsåsen.

Hoveddelen av området eies av Statskog SF, men nederst i lia er det inkludert et privateid areal som er tilbudt til frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området. I lia nederst på Statskog sin eiendom ligger restene etter en gammel husmannsplass.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ingen bygninger eller veier i verneforslaget. Like utenfor verneforslaget i nord ligger en utsprangsrampe for paragliding. Av hensyn til sårbart fugleliv foreslås det at denne ikke skal kunne benyttes i hekketiden.

I NGU sin malmdatabase ligger det registrert en kobberforekomst innenfor verneforslaget. Den har ikke fått noen verdivurdering av NGU. Direktoratet for mineralforvaltning har ingen informasjon som tilsier at det skal være mineralressurser av interesse.

Planstatus

Området er satt av til landbruk, natur og friluftsområde (LNF) i kommuneplan for Kongsberg.

Sammendrag av høringsuttalelser

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Buskerud mener det er viktig at det ikke blir innskrenkninger i arealet for Jondalsåsen da det er godt avgrenset i forhold til naturverdiene.

Hvittingfoss Luftsportklubb har etablert utsprangsrampe for hang- og paragliding i Jondalsåsen. Denne ligger like ovenfor verneforslaget. De beskriver hvordan rampa brukes og sender med en oversikt over flyvninger de siste ca. 20 årene. De er opptatt av å unngå konflikt med fugl, og mener det ikke bør være noe problem om man viser hensyn. I utgangspunktet mener de at samarbeid og opplæring er en bedre tilnærming enn forbud.

Fylkesmannens kommentarer

Begrensning av bruk av paraglider, modellfly, drone og lignende

Fylkesmannen er enig i at samarbeid og informasjon er viktig, og forvaltningsmyndigheten og Statens Naturoppsyn vil følge opp dette etter et eventuelt vern. Vi mener likevel at områdets betydning for sårbare fuglearter tilsier at det er riktig med et forbud mot flyving og bruk av droner o.l. i hekketiden. Ut ifra føre-var-prinsippet mener vi det er riktig å regulere denne aktiviteten. Vi tilrår derfor at dette punktet beholdes i forskriften. Imidlertid vil det være variasjoner fra år til år, og det kan tidvis være konfliktfritt å fly. Fylkesmannen tar derfor inn i forskriften § 7 a) en mulighet for å søke og få tillatelse til slik aktivitet.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår vern av Jondalsåsen naturreservat i Kongsberg kommune med grense som i høringsforslaget og med følgende endring i verneforskriften fra høringsutkastet:

- Åpning for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til bruk av paraglider, modellfly, drone og lignende i perioden 1. januar til 31. juli gjennom henvisning til § 5 c (markert med kursiv) i § 7, bokstav a:
 - Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d og 5 c.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.2. Kjerkebergåsen i Kongsberg kommune

Kommuner: Kongsberg
Fylke: Buskerud
Vernekategori: Naturreservat
Verneverdi: Regionalt verdifullt
Areal: 520 dekar
Berørte eiendommer: 116/1

Kjerkebergåsen ligger sørøst for Jonsknuten i Kongsberg kommune, like vest for Saggrenda langs elva Bramsane. Verneforslaget omfatter nordsiden av elva, med slake sørvendte lier, og en smal kantsone på sørsiden av elva.

Verneformål og særskilte verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av eldre barblandingsskog med forekomster av høyproduktiv lavlandsskog og kalkskog. Området har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder sjelden og sårbar natur.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Berggrunnen består av amfibolitt og metagabbro som danner grunnlag for kalkrike sig. I kjerneområdene inngår sesongfuktige, kalkrike sig med litt tørkeutsatt høgstaudeskog og kalklågurtskog. Langs de kalkrike sigene i området inngår urterik og kalkkrevende flora med blant annet rødflangre, gulstarr, brudepore, nattfiol og skogmarihånd. Her er det også potensiale for kalkkrevende markboende sopp. Innenfor kjerneområdene vokser det eldre, høyreist furuskog. Verneforslaget omfatter kalkskog og lågurtgranskog som er sjeldent i denne regionen. Området er vurdert som regionalt verdifullt.

Avgrensing

I sør grenser verneforslaget mot E134, her er grensa for verneområdet lagt minimum 10 meter fra veikanten. Grensa for verneforslaget følger jernbanelinja i sørvest, der er den lagt 30 meter fra spormidt. I øst og nordøst følger grensa ryddesonen langs Skagerak Nett sin linje.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ingen bygninger eller veier i verneforslaget. BaneNor har en høyspentledning som går gjennom det foreslåtte verneområdet, og jernbanen går i tunnel under området.

Statens Vegvesen har igangsatt et arbeid for omlegging av E134 langs verneforslaget. Planen kan innebære en utbedring av dagens E134, men det er lite sannsynlig at verneforslaget vil berøre dette tiltaket.

Verneforslaget berører utkanten av undersøkelsesrettighetene Lassedalen 5 og 6 for bly, gull, kobber, sink og sølv. Dette er knyttet til flusspatforekomsten Lassedalen som av NGU er vurdert til å ha internasjonal betydning som industrimineralressurs. Det har tidligere vært forholdsvis stor gruvedrift i Lassedalen. Forekomsten ligger sør for E134 og er ikke direkte berørt av verneforslaget. Gruveselskapet Tertiary Minerals har rettighetene til forekomsten.

Planstatus

Området er avsatt til LNRF i kommuneplan for Kongsberg. Deler av arealet er markert som fareområde ras og skred. Sør for Kobberbergselva går vernegrensa langs grense for reguleringsplanen for E134 – Damåsen – Saggrenda med arealformål gang-/sykkelveg, Annen veggrunn – tekniske anlegg og Annen veggrunn – grøntareal.

Sammendrag av høringsuttalelser

Direktoratet for mineralforvaltning viser til at regjeringen ønsker å legge til rette for vekst i mineralnæringen gjennom kartlegging og en effektiv og god mineralforvaltning. Fordi Fylkesmannen har vurdert det slik at det ikke er aktuelt å åpne for å drive undersøkelser av mineralske ressurser innenfor verneområdene, ber DMF om at Kolknuten og Kjerkebergåsen avgrenses slik at det ikke overlapper med undersøkelsesrettighetene i området. Verneforslaget for Kjerkebergåsen berører undersøkelsesrettigheter for bly, gull, kobber, sink og sølv og er knyttet til et større rettighetsområde som omfatter Flusspatforekomsten Lassedalen som er vurdert av NGU til å ha internasjonal betydning som industrimineralressurs. I Lassedalen har det tidligere vært forholdsvis stor gruvedrift. Fylkesmannen har i høringsforslaget sagt at verneforslaget berører en liten del av rettighetsområdet nord for E134, men Flusspatforekomsten ligger sør for E134, og at det derfor vurderes som lite konfliktfylt. DMF har ikke ytterligere kommentarer til denne vurderingen.

Bane Nor SF er opptatt av mateledningen som går gjennom det foreslåtte verneområdet. De påpeker at § 4 h og i som åpner for drift og vedlikehold og eventuelt oppgradering av linja er noe uklar. Det burde presiseres at dette kan utføres i tråd med rettighetene de har, dvs. blant annet skogrydding i en bredde på 20 meter. Videre mener de det er unaturlig å måtte søke dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med normalt vedlikehold. Dette er ikke mulig å gjennomføre uten bruk av motoriserte kjøretøyer. De presiserer at linja er avgjørende for strømforsyningen til Sørlandsbanen, og at deres anlegg ved utfall ikke kan mates fra det ordinære strømmettet.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ber om at forskriften for Kjerkebergåsen suppleres slik at alle standardbestemmelsene for forvaltning av energi- og kraftanlegg er med. De ber om at det kan gis dispensasjon i § 7 til oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 i. De ber derfor om at § 4 h endres til: Drift

og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

Statskog SF forutsetter at verneforskriften for Kjerkebergåsen ikke legger noen restriksjoner på eventuelle tiltak i Kobberbergselva ovenfor eller nedenfor verneområdet.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Buskerud mener det er viktig at det ikke blir innskrenkninger i arealet for Kjerkebergåsen da det er godt avgrenset i forhold til naturverdiene.

Fylkesmannens kommentarer

Mineralforvaltning

Direktoratet for mineralforvaltning ber om at forslaget avgrenses slik at det ikke overlapper med undersøkelsesrettighetene for mineralletting. Fylkesmannen har forståelse for at det er viktige samfunnsinteresser knyttet til forekomstene i dette området. Avveining av slike samfunnsinteresser må skje på et overordnet nivå. Med utgangspunkt i det oppdraget Fylkesmannen har fått om å utrede og foreslå skogområder for vern og de påviste verneverdiene, mener vi det er riktig å tilrå vern av Kjerkebergåsen. I tillegg kommer det at undersøkelsesområdet berøres i liten grad og på et areal vi vurderer som vanskelig tilgjengelig, adskilt fra resten av rettighetsområdet av E134 og elva.

Kraftledninger

I standard-bestemmelsene for naturreservat med kraftledninger er det et punkt om dispensasjon for oppgradering og fornyelse av kraftledninger. Dette var ved en feil falt ut av forskriften i vårt høringsforslag. Dette tar vi inn i tilrådningsen, forskriften § 7 f).

I øst og nordøst går ei kraftlinje like utenfor vernegrensa. Forskriften § 4 i) sier at bestemmelsene ikke er til hinder for drift, vedlikehold og istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Fylkesmannen oppfatter at dette ikke er begrenset til den linja som går gjennom reservatet, og at bestemmelsene kan komme til anvendelse også for ledningen som går langsmed reservatet. Vi viser ellers til at standard-bestemmelsene er fremforhandlet på sentralt nivå, og vi anbefaler bestemmelser i tråd med dette.

Bane Nor ønsker at tillatelsen til drift og vedlikehold presiseres nærmere, og at det tas inn at dette kan utføres i tråd med rettighetene de har. Fylkesmannen vil bemerke at i forvaltningen vil vi legge dagens ryddesone til grunn, og vi mener teksten i høringsforslaget er dekkende. Vi tilrår derfor samme formulering som i høringsforslaget, noe som også er i tråd med standard-bestemmelsen.

Motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av ledningsnett skal i henhold til standard-bestemmelsene være søknadspliktige. Fylkesmannen viser til samtaler om dette på sentralt nivå og tilrår at standardbestemmelsen benyttes. Vi bemerker at det vil

normalt bli gitt tillatelse til motorferdsel for drift og vedlikehold av linjenettet, og at det eventuelt kan gis flerårige tillatelser.

Eventuelle tiltak i elva

Verneforskriften regulerer tiltak innenfor verneområdet, og Fylkesmannen bekrefter at tiltak nedenfor eller ovenfor verneområdet ikke vil bli hindret av verneforskriften.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår vern av Jondalsåsen naturreservat i Kongsberg kommune med grense som i høringen og med følgende endring i verneforskriften fra høringsutkastet:

- Nytt punkt i § 7:
 - *Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.*

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.3. Sørbyskogen i Nesodden kommune

Kommuner: Nesodden

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifullt

Areal: 199 daa

Berørte eiendommer: Nesodden kommune: 8/1 og 8/41

Sørbyskogen ligger på østsiden av Nesodden. Området strekker seg fra RV 156 i vest på 100 meter over havet og helt ned til Bunnefjorden i øst. Strandlinjen langs Bunnefjorden er inkludert.

Verneformål og særskilte verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer god økologisk variasjon med innslag av rikere skogtyper under overveiende naturlig dynamikk og forekomster av flere tilhørende trua og sårbare arter. Langs strandsonen inngår rikt strandberg. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Naturreservatet anses som velegnet til å øke sin verneverdi gjennom fri utvikling.

Verneforslaget har variert topografi, vegetasjon og treslagsfordeling. Bekken som renner fra Røertjern går gjennom hele området. Spesielt langs denne er variasjonen stor, og her er det spesielle kvaliteter knytte til rik edellauvskog. Skogpartier med kontinuitetspreg og rikelig med død ved i alle stadier av både lauv og gran forekommer. Spennet fra skog til strand er spesielt. Langs strandpartiet ved Bunnefjorden er det partier med urterik vegetasjon, hvor bl.a. blodstorkenebb og knollmjødurt (NT) forekommer. I Sørbydammen er det vannvegetasjon med forholdsvis mye nøkkerose. Dammen er en viktig amfibielokalitet. Mangfoldet og andelen av arealet avgrenset som viktige naturtyper er stort. Innenfor disse, og spesielt langs bekken fra Røertjern, er det gjort en rekke interessante artsfunn, både rødliste- og signalarter. Blant disse kan nevnes alm (NT), ask (NT), røykkøllesopp (NT), praktslørsopp (NT), fiolgubbe (NT), lundvokssopp (NT), broddsopsnyltekjuke (NT), svartsonekjuka (NT), klengekjuka (VU), huldrevoksskinn (VU), blektrådsinn (DD). Mange av disse er knyttet til død ved. Flere av artene er sjeldne på Nesodden.

I forhold til de påpekte manglene i dagens skogvern, oppfyller Sørbyskogen lavereliggende områder i boreonemoral sone, rike skogtyper, skog under overveiende naturlig dynamikk og viktige forekomster av rødlistearter. Totalt vurderes området til svakt regionalt verneverdig. Arronderingen som medfører at viktige kvaliteter ikke er fanget opp eller blir redusert, trekker verdien noe ned. Avgrensingen følger i hovedtrekk det som er tilbudt fra grunneier.

Avgrensing

Vernegrensen er i vest lagt ca. fem meter fra senterlinjen av traktorveien/stien, med unntak av en strekning der avstanden til Sørbydammen er mindre enn dette. I syd

grenser forslaget til kraftlinje og til dels eiendomsgrenser. Kraftlinjen med ryddebelte er etter høringen i sin helhet lagt utenfor verneforslaget. Linja er lett tilgjengelig fra vei i syd. I nord følger grensen delvis jordbruksarealer, annen skog og eiendomsgrenser. Der bolighus ligger svært nære eiendomsgrensen i syd, er vernegrensen trukket ca. 10-15 meter ut fra eiendomsgrensen.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, friluftsliv, båtinteresser, fiske, og trolig jakt. Fylkesmannen kjenner ikke til at det beites i området i dag, men deler av arealet har trolig blitt benyttet til dette tidligere.

Området utgjør et viktig nærfriluftsområde, og det er flere stier av ulikt omfang. Forskriften åpner for å kunne tillate vedlikehold av disse. En 24 kV linje grenser til verneforslaget i syd. Ved Sørbydammen er det en demning i nord. Enkelte båtfester finnes på berget langs strandsonen. Disse foreslås å kunne brukes og vedlikeholdes i henhold til standard på vernetidspunktet.

Planstatus

Hovedvekten av arealet er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Nesodden. Sørbydammen ligger i tillegg innenfor hensynssone for bevaring av naturmiljø. Strandsonen er avsatt til friområde. Dette arealet inngår i et eldre statlig sikra friluftslivsområde, Sørby strand.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet har ingen merknader.

Gyrd Henriksen er hjemmelshaver på gbnr. 8/9. Skogen er et flittig brukt turområde. Trær som har falt over stien kappes jevnlig. Huset er plassert helt oppe i nordvestre hjørne mot skogen. Har alltid fått lov av kommunen i nord og skogeier Sørby å holde skogen nede rundt huset. Er redde for at skogen nå kommer til å sluke oss, og at vi vil få trær med kroner som ikke bare dekker for sola, men også går langt inn over vår eiendom og fyller takrennene med blader og barnåler. Lurer på hvordan naboloven virker når skogen er fredet og hvem skal en ta kontakt med når det ikke bare er å stikke innom skogeieren.

Frode Rosenkilde er hjemmelshaver på gbnr. 8/10. Er generelt positiv til et vern av Sørbyskogen. Et vern helt inntil bebygd boligeiendom bør ta noe hensyn til forhold som kan følge av et varig vern. Store trær kan i gitte situasjoner medføre en risiko for bebygd eiendom og mennesker, enten det gjelder vindfall, fall som følge av naturlig skogsdød, eller i noen tilfeller økt brannfare. Foreslår derfor at vernesonen har en viss avstand til bebygd boligeiendom, for eksempel 15 meter, og at trær som medfører en risiko kan felles i samråd med grunneier. Ber om at dette innspillet tas med i utarbeidelsen av verneplanen.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) bemerker at en distribusjonslinje eid av Norgesnett krysser området. Fylkesmannen har inkludert standardbestemmelsene i forskriften, men at grensa vil bli vurdert flyttet slik at linjen i sin helhet blir lagt utenfor vernet. Fylkesmannen bes i samarbeid med Norgesnett vurdere om det er nødvendig med standardbestemmelsene selv om grensen vil bli flyttet. Dette kan for eksempel være tilfellet hvis verneforslaget hindrer tilkomst til linjen ved drift og vedlikehold eller utgjør konflikt for fremtidige oppgraderinger.

Fylkesmannens kommentarer

Kraftlinje

Grensen er justert slik at kraftlinjen og tilhørende ryddebelte i sin helhet ligger utenfor foreslått vernegrense. Linjen bør være lett tilgjengelig fra vei i vest og syd. Det tas dermed ikke inn bestemmelser i verneforskriften som omhandler kraftlinjen. Standard bestemmelsene var inne i høringsforslaget, og anbefales derfor tatt ut. Se for øvrig Fylkesmannens kommentar om kraftlinjer under kapittel 7. generelle merknader.

Tilgrensende bebygde eiendommer i syd

De to private eiendommene gbnr. 8/9 og 8/10 grenser til verneforslaget i syd. Begge tomtene har bolighus svært nær eiendomsgrensen og dermed verneforslaget. Terrenget er i tillegg hellende ned mot husene. Fylkesmannen har på bakgrunn av dette trukket grensen 10-15 meter fra eiendomsgrensen langs disse bebygde tomtene i syd. Avstanden varierer noe ut fra bebyggelsens plassering på tomten i forhold til eiendomsgrensen. Avstand mellom vernegrense og bygning er minst ca. 15 meter. Det er samtidig åpnet for å kunne søke forvaltningsmyndigheten om felling av enkeltrær som medfører fare for skade på bygninger. Dette innebærer at naboeiendommene i slike tilfeller må forholde seg til og søke forvaltningsmyndigheten. Med en slik buffer som nå er lagt til grunn mellom eiendomsgrensene og vernegrensen i syd, antas det imidlertid her å kun i spesielle tilfeller være behov for anvendelse av denne dispensasjonsadgang.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår vern av Sørbyaskogen naturreservat i Nesodden kommune med noe justert grense langs bebygde eiendommer i syd sammenlignet med høringsforslaget og med følgende endring i verneforskriften fra høringen:

- Fjerning av
 - § 4, bokstav j. Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
 - § 4, bokstav k. Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.
 - § 6, bokstav b. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

- § 7, bokstav h. Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- § 7, bokstav j. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.4. Svenstadlia i Eidsvoll kommune

Kommuner: Eidsvoll

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt til lokalt verdifullt

Areal: 126 daa

Berørte eiendommer: Eidsvoll kommune: 230/2 og 231/1

Svenstadlia ligger øst for rv 33 og ned til Mjøsa, rett syd for Feiringklinikken. Området ligger ca. 184-123 meter over havet i boreonemoral sone og under den marine grensen ved Mjøsa.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av lavereliggende, rike og varierte skogtyper med ulike utforminger av edellauvskog, rik sumpskog, gråor-heggeskog og grovvokst granskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og eventuelt videreutvikle dem.

Berggrunnen består delvis av leirskifer/sandstein/kalkstein og delvis av gneis. Løsmassene består i hovedsak av tykk og tynn morene, samt tykke elveavsetninger langs Trillerudbekken. Området har, til tross for et relativt lite areal, høy diversitet av rike, sjeldne og spesielle skogtyper. I store deler av området er det avgrensa viktige naturtyper og/eller nøkkelbiotoper. Lokaliteten består i de midtre deler av et større areal med gråor-heggeskog og til dels storvokst granskog med rik vegetasjon. Langs Trillerudbekken finnes rik edelløvskog, vesentlig alm-lindeskog og litt or-askeskog. Elementer av kalkgranskog finnes også. I øst inngår deler av et sammenhengende areal med or-askeskog. Tresjiktet er også her gråordominert, men det står rikelig med ask. Det har utviklet seg en god del stående og liggende død ved av både gran, gråor og andre treslag. Flere steder bærer skogen preg av å ha utviklet naturskogelementer med grove trær og død ved i ulike nedbrytningsstadier. Granskogen i midtre del av området er i ferd med å kollapse.

Floraen er totalt sett rik og flere regionalt sjeldne arter er registrert. Et stort parti med gråorskog/edelløvskog er helt dominert av gulveis. Dette er både en sjelden og særpreget skogtype. Området kan totalt sett fungere som et større leveområde for kravstore arter. I forhold til påpekte generelle mangler i skogvernet dekker området godt manglene knyttet til lavereliggende skog på høy/svært høy bonitet i boreonemoral sone. Området har også god mangelloppfyllelse for en rekke skogtyper som er prioritert for vern i fylkene. Dette gjelder spesielt rik gråor-heggeskog, men også alm-lindeskog, rik sumpskog og kalkbarskog.

Avgrensing

Avgrensingen er i henhold til mottatt tilbud fra grunneier, og går fram av vedlagt kart.

Kulturhistoriske verdier

På Tangen er det registrert en automatisk fredet gravrøys. Grunneier har opplyst at kulturminnemyndighetene tidligere har bevilget midler til rydding av vegetasjon rundt denne. I tråd med malen for verneforskrifter, er rydding og vedlikehold av gravrøysene ivaretatt av forskriftens § 7, bokstav b. Det er mulig og naturlig å gi flerårige tillatelser til slik rydding, forutsatt at kulturminnemyndighetene stiller seg positiv til dette. Ved Tangenvika er det også tidligere funnet beinknuser og garnsøkke.

Inngrepsstatus og andre interesser

Området krysses av en 24 kV linje. En traktorvei går gjennom området litt nord for Trillerudbekken. Mjøsa er regulert til vannkraftformål. Det er flere eksisterende reservater som grenser ned til Mjøsa, slik at ytterligere regulering allerede er begrenset av vern, jf. uttalelsen fra NVE ved oppstart. Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

Båtplass for opplag av båt som er i bruk er avmerket på vernekartet. En sti går frem til denne og gravrøysen.

Det er to bålpasser innenfor området, som per i dag kun benyttes av grunneieren selv. Bålpassen på Ekornholmen er kun tilgjengelig fra land ved lavvann.

Grunneier har årlige skolebesøk med guidet tur til gravrøysen. Grupper på tilsvarende ca. en skoleklasse i antall er ikke omfattet av forbudet mot bruk av reservatet til større arrangementer. Ved større grupper enn dette, kan det gis tillatelse etter verneforskriften § 7, bokstav e. Det er mulig å gi slik tillatelse for flere år.

Det er per i dag ikke beite i området, men tidligere beiteareal grenser til og ligger innenfor foreslått vernegrense.

Planstatus

Området er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Eidsvoll.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet har bedt Kartverket reise formell navnesak. Fylkesmannen må vente til det er gjort vedtak i den formelle navnesaken før skrivemåten av navnet på naturreservatet kan fastsettes.

Hafslund nett har en høyspenningslinje innenfor verneområdet. Det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, samt nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette. Ved akutt utfall i strømmettet må anlegget kunne repareres raskt. Ved luftledninger må det kunne gjøres nødvendig skogrydding for sikker drift. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Naturvernforbundet i Buskerud, Oslo og Akershus mener dette er et viktig lavereliggende område med produktiv, løvskogdominert skog. Det ville ha vært positivt om hele naturtypelokalitet Trillerudbekken kunne bli inkludert.

Fylkesmannens kommentarer

Områdenavn

Basert på tidligere tilsvarende saker og tilrådinge sendt videre fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet, tilrår Fylkesmannen vern av området uavhengig av om den formelle navnesaken er avklart. Ved behov kan endringer i navnsettingen på området løses ved en endring av forskriften i ettertid.

Høyspenningsslinje

Vi viser til at standard bestemmelser for kraftlinjer som faller innenfor verneområder er lagt til grunn i forslaget til verneforskrift. Behovene knyttet til drift, vedlikehold, fornyelse av linjen, og nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette, er dermed ivaretatt.

Avgrensing

Fylkesmannen er enig i at ville vært positivt om hele naturtypelokaliteten ved Trillerudbekken var inkludert. Det har vært flere runder på avgrensing av området opp mot grunneier, og anbefalt grense er i tråd med tilbudet om frivillig vern.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår vern av Svenstadlia naturreservat i Eidsvoll kommune med grense og verneforskrift som i høringen.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.5. Mjøsødalen i Aurskog-Høland og Fet kommuner

Kommuner: Aurskog-Høland og Fet

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifullt

Areal: 1074 daa

Berørte eiendommer: Fet kommune: 70/6, 71/2, 72/2, 75/1, Aurskog-Høland kommune: 45/1, 46/1, 46/1/1.

Mjøsødalen ligger på grensen mellom Fet og Aurskog Høland kommuner, ca. 3,5 km sørøst for Gansdalen. Verneforslaget består av en markert dalgang (Mjøsødalen) mellom Svarttjernhøgda og Kaståsen, og har stor topografisk variasjon. Det ligger 195-317 meter over havet.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort, variert og lite påvirket område med særlig betydning for biologisk mangfold knyttet til gammel gran- og furuskog og gamle ospetrær. Området representerer en gradient fra eldre furuskog på de tørrere og øvre delene mot fuktigere og rikere eldre granskog nedover dalbunnen. Stedvis finnes rasmark, bergvegger og store steinblokker.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneforslaget utgjør et stort, variert og godt arrondert skogområde i sørboreal sone. Gran og furu dominerer i tresjiktet, med innslag av osp og andre boreale løvtrær. Vegetasjonen er i store deler blåbærskog og bærlyngskog, men det er også partier med lyng- og lavskog, bratte skrenter og bergvegger. I dalen er det innslag av høgstaudeskog, lågurtskog og sumpskog. Det inngår også større myrareal og mindre søkk med fattig-intermediær myr- og sumpskog.

Området er relativt lite påvirket fra nyere tids inngrep, i en region som ellers er betydelig påvirket gjennom lengre tid med aktivt skogbruk. Arealene med gammel gran- og furudominert lavlandsskog er betydelige. Det finnes død ved i alle nedbrytningsstadier. Innslag av grov osp og andre boreale løvtrær finnes spredt. Tre kjerneområder er avgrenset med gammel barskog, hvorav spesielt det ene er stort og sammenhengende. Området har potensial for både arealkrevende fugler, pattedyr og rødlistede vedboende arter knyttet særlig til gran og i en viss grad til osp. Enkelte rødlistede sopp- og lavararter er i dag registrert. Mjøsødalen vil i høy grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet. Området dekker i første rekke opp mangler knyttet til viktige naturtyper (gammel granskog) og generelle mangler (gammel lavlandsskog). Samlet vurderes det som et verneverdig område med regional verdi.

Avgrensning

Området fanger i stor grad opp verneverdig areal, og arronderingen vurderes som god. Mindre areal med yngre skog er inkludert av arronderingsmessige årsaker.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

En 66 kV linje krysser gjennom området.. I nord er en del fuktig skog grøftet. Heirmåsan i nordvest har flere tydelige grøfter. Dette kan vurderes restaurert. Det er ellers få inngrep i området, og Fylkesmannen kjenner ikke til bygninger eller veier som omfattes av forslaget. Ut fra tilgjengelig kartgrunnlag er det enkelte mindre stier i området. En skiløype svinger inn i området i vest.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelse fra DMF.

På oppdrag fra Samferdselsdepartementet har Statens vegvesen pågående en konseptutvalgsutredning (KVU) for veiforbindelse øst for Oslo. Et av alternativene ligger i tilknytning til rv. 22, syd for verneforslaget. Statens vegvesen har opplyst at «*[..], slik linjen ligger nå ligger den ca. 1.3 km unna området ved det nærmeste punktet. Avstanden er såpass stor at det bør være muligheter med noe justering av linja senere uten at dette medfører konflikter med barskogreservatet.*»

Området brukes ikke til beite i dag. Det er skogbruksinteresser spesielt i delene av området som er lett tilgjengelige. Det er også jaktinteresser i området. I Søndre Mjøsjøen er det fiskeinteresser.

Planstatus

Området er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanene for Aurskog-Høland og Fet.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet har ingen merknader.

Hafslund nett har en regionalnettlinje innenfor verneområdet. Det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, samt nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette. Ved akutt utfall i strømmettet må anlegget kunne repareres raskt. Ved luftledninger må det kunne gjøres nødvendig skogrydding for sikker drift.

Fet og Aurskog-Høland kommuner svarer på Fylkesmannens ønske om tilbakemelding på skiløype i området. Det er en trase som tidligere er brukt og fortsatt ønskes brukt for preparering til skiløype. Denne følger i store trekk allerede opparbeidet trase i terrenget. Det ønskes at denne fortsatt kan ryddes for å kunne preparere skiløype i framtida.

Fylkesmannens kommentarer

Kraftlinje

Vi viser til at standard bestemmelser for kraftlinjer som faller innenfor verneområder er lagt til grunn for forslaget til verneforskrift. Behovene knyttet til drift, vedlikehold, fornyelse av linjen, og nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette, er dermed ivaretatt.

Skiløype

Fylkesmannen har avmerket skiløypen på vernekartet, og det er knyttet bestemmelser til denne som åpner for rydding, merking og vedlikehold i § 4, samt hjemmel for å tillate preparering i § 7.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår vern av Mjøsjødalen naturreservat i Aurskog-Høland og Fet kommuner med grense som i høringen og med følgende endring i verneforskriften fra høringsutkastet:

- Nytt punkt § 7, bokstav h: *Nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av eksisterende skiløype vist på vernekartet.*

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.6. Tørrhardåsen i Aurskog-Høland kommune

Kommuner: Aurskog-Høland

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Lokalt verdifullt

Areal: 892 daa

Berørte eiendommer: Aurskog-Høland kommune: 164/8

Tørrhardåsen ligger ved Mangen nordøst i Aurskog-Høland kommune, på grensen til Hedmark fylke. Arealet utgjør et slakt hellende åsparti rundt Tørrhardåsen på 260-292 meter over havet. Den topografiske variasjonen er liten. Fattige vegetasjonstyper med bærlyngskog, furumyrskog og blåbærskog dominerer, men med innslag av rikere og frodigere partier. Spredt finnes bjørk og osp.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer et relativt urørt og lavereliggende barskogområde i en region som ellers er betydelig påvirket gjennom lengre tid med aktivt skogbruk. Naturreservatet har kvaliteter knyttet til eldre skog og arter som har sitt leveområde i slike miljø.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand.

Skogområdene i Aurskog-Høland og andre deler av regionen øst for Glomma er generelt sterkt påvirket av aktivt skogbruk over flere hundre år. Det er svært få lommer hvor skogen har fått utvikle seg naturlig over noe tid uten større hogstingrep. Tørrhardåsen representerer et slikt område, med et relativt stort areal med eldre og naturlig forynget skog. En del gammelskogkvaliteter finnes i området og det er få nyere inngrep. Det er gjort funn av noen nær truede arter og enkelte signalarter, som viser at deler av området begynner å huse arter knyttet til eldre skog generelt og død ved spesielt. Det vil imidlertid ta lang tid før hele området vil få en viktig funksjon for mange sjeldne og truede gammelskogsarter. I følge grunneier brukes tilnærmet hele arealet som leik- og dagområde for skogsfugl. Norsk Ornitologisk forening informerer om at området har en variert fuglefauna og de fleste barskogsarter som forekommer i Aurskog-Høland sannsynligvis finnes. Dette omfatter også de mest spesielle og fåtallige fugleartene i regionen.

Området vurderes totalt sett som lokalt verneverdig, da det utgjør et sammenhengende og lavereliggende skogområde av en viss størrelse uten nyere inngrep.

Avgrensing

De sammenhengende arealene med eldre skog er inkludert i forslaget. I vest er et areal med yngre skog tatt med i avgrensingen, for å inkludere kjerneområdet med variert gammel skog. Det mellomliggende skogarealet består av middels til høy bonitet, og vurderes å ha et restaureringspotensiale.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det ligger en gammel hvilekoie vest for Kårsenmyr. Det går også enkelte traktorveier og flere stier gjennom området. Traktorveiene og koia er avmerket på vernekartet, og foreslås å kunne vedlikeholdes i henhold til standard på vernetidspunktet. Utkast til verneforskrift hjemler også rydding av vegetasjon rundt koia, jf. § 7, e. Det er valgt å ha en generell åpning for vedlikehold av eksisterende stier uten avmerking på kart. Brukerinteressene i området er for øvrig særlig knyttet til skogbruk, jakt, ridning og organisert aktivitet. Ut fra Fylkesmannens kjennskap, benyttes området per i dag ikke til beite.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelse fra DMF ved oppstart. Fylkesmannen kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiressurser.

Planstatus

Området er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Aurskog-Høland.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet har bedt Kartverket reise formell navnesak. Fylkesmannen må vente til det er gjort vedtak i den formelle navnesaken før skrivemåten av navnet på naturreservatet kan fastsettes.

Fylkesmannens kommentarer

Områdenavn

Basert på tidligere tilsvarende saker og tilrådinge sendt videre fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet, tilrår Fylkesmannen vern av området uavhengig av om den formelle navnesaken er avklart. Ved behov kan endringer i navnsettingen på området løses ved en endring av forskriften i ettertid.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår vern av Tørrhardåsen naturreservat i Aurskog-Høland kommune med grense og verneforskrift som i høringen.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.7. Kloppa i Bærum kommune

Kommuner: Bærum

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifullt

Areal: 75 daa

Berørte eiendommer: Bærum kommune: 9/215 og 9/873

Kloppa ligger rett øst for Engervannet i Bærum, og utgjør en nordvestvendt lise og åsrygg sør for Øverlandselva.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur og har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder kalk- og lågurtfuruskog, samt kalkrik alm-lind-hasselskog, med godt potensiale for forekomst av mange truede og sjeldne arter knyttet til slike skogmiljø. Området utgjør en viktig fugle- og viltbiotop.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Naturreservatet anses som velegnet til å øke sin verneverdi gjennom fri utvikling.

Berggrunnen i området består av kalkstein, leirstein og sandstein. Kollepartiet i syd er småkupert med en rekke kalkberg og små forsenkninger med friskere og dypere jord. Nordover er en relativt bratt skrent, før terrenget flater ut. Lenger nord heller terrenget ytterligere ned mot elva. Fuktighetsforholdene i området varierer også med dette. Arealene og kollepartiet i syd er generelt preget av rike og tørre vegetasjonstyper. Vegetasjonstypen er i denne delen av området definert som kalk- og lågurtfuruskog, en rødlistet naturtype (VU). Vegetasjonen her er en blanding av kalkfuruskog, alm-lindeskog, kalklindeskog og lågurtskog. Kjempeslørsopp (NT) er funnet i tre små forsenkning under hassel på nordsiden av åsen. Det er også mange kalkrike bergvegger med rik moseflora. I den nordre delen av området, som er tilknyttet Øverlandselva, er det et større område med gråor-askeskog og til dels ren askeskog. Lønn, alm og til dels lind dominerer enkelte steder. Naturtypen med elv og intakt rik edelløvsskog på begge sider må sies å være sjelden både regionalt og nasjonalt. Vegetasjonen er frodig og skogen er jevnt over eldre og forholdsvis grov. Det er stedvis mye liggende og stående død ved. I lokaliteten er det påvist pelsblæremose (VU), blærestarr (VU) som har et svært lite utbredelsesområde i Norge og tilnærmet isolerte forekomster ved Indre Oslofjord, samt stammesigd (NT) som også har et av sine kjerneområder i pressområdene i Indre Oslofjord. Lokaliteten vurderes å være svært viktig for bevaring av biologisk mangfold på bakgrunn av artsfunn og generell utforming. Det er et stort potensial for ytterligere funn av rødlistearter. Kloppa er også en viktig fugle- og viltbiotop. Verneforslaget er omkranset av boligområder og ligger i et område i Osloregionen med svært stort press på arealene.

Området dekker mangler i skogvernet knyttet til lavereliggende skog på høy/svært høy bonitet i boreonemoral sone, samt områder med stor verdi for arts mangfoldet, rike edellauvskog og kalkfuruskog.

Avgrensing

Grensen følger elvekanten langs Øverlandselva i nord. I øst er ryddebeltet langs kraftlinjen lagt til grunn. Det er gjort noe justering av grensen her etter høring, for å være sikker på at kraftlinjen og tilhørende anlegg i sin helhet blir liggende utenfor vernegrensen. Det er også gjort justering på grensen i sydvest, der bolighus ligger svært nær eiendomsgrensen og dermed verneforslaget. Vernegrensen er flyttet ca. fem meter fra eiendomsgrensen.

I vest er forslaget avgrenset mot eiendomsgrenser og areal kommunen ønsker å avsette til annet idretts- og friluftsmål. Kun kantsonen på sydsiden av elva er inkludert i verneforslaget, ut fra tilbud fra grunneier. Verneverdiene strekker seg også i tilknytning til Øverlandselva oppstrøms verneforslaget.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Området er et svært viktig friluftslivsområde, med høy brukerfrekvens. Det er i første rekke et viktig og lett tilgjengelig nærturområde, og benyttes sjeldent av regionale brukere, jf. kommunens kartlegging av friluftslivsområder. En større turvei er opparbeidet langs Øverlandselva fra boligområdet på Engerjordet i vest til gangvei utenfor verneforslaget i øst. Denne er avmerket på vernekartet, med generell åpning for vedlikehold. En annen relativt tydelig sti går over hylleplatået, ca. midt i området. Det er videre en tydelig sti som går fra Bjerkåsen til Stasjonsveien. Disse to stiene er avmerket på vernekartet. Andre mindre stier/tråkk finnes også. Verneforslaget ligger i umiddelbar nærhet til boligområder og dumping av hageavfall er en utfordring. I sydøst er det en forfallen leirplass, med uklar opprinnelse.

Planstatus

Området er avsatt til grønnstruktur i kommuneplanen for Bærum.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet bemerker at navnet er ikke registrert i SSR eller herredsregisteret, men dersom det er et navn som er kjent og brukt lokalt, har vi ingen merknader.

Bærum kommune er grunneier og part i saken. De har en merknad til kart. Områdets mye benyttede stier bør merkes og komme inn under § 4 i forskriften.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) bemerker at en 47 kV - nettløpe og en transformatorstasjon eid av Hafslund Nett ligger nær områdegrensen i nord. NVE forutsetter at Hafslund Nett melder fra hvis verneforslaget hindrer drift, vedlikehold og

fornyelse av nettanlegg og vurderer om det er nødvendig med standardbestemmelsene knyttet til kraft og energianlegg i verneforskriften til området.

Hafslund nett har en regionalnettlinje, trafostasjon og regionalnettkabel i området. Det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, samt nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette. Ved akutt utfall i strømmettet må anlegget kunne repareres raskt.

Bane Nor har ingen merknader, da jernbanen går under området og tverrslaget som fungerer som nødutgang ligger utenfor verneforslaget.

Morten Bull uttaler seg som tidligere beboer på Engerjordet. Områdenavnet Kloppa er uten lokal eller historisk tilknytning. Navnet er aldri brukt for noen del av det aktuelle området. Det mest nærliggende navnet er Birkelunden. Området med skibakke i vest mot Engerjordet kalles Gryta. Midt i Gryta lå husmannsplassen Enger. Dersom det er nødvendig med et nytt navn på skogsområdet, ville kanskje Enger skog være et alternativ. Området bør utvides i tre retninger. Mot nordøst, helt ned til turveien mellom Kloppa og Stasjonsveien. Området under høyspentledningene kan unntas. Skibakken og lekeplassen Gryta mot Engerjordet i vest, kan også tas med i området. At noen går tur med hund, står på ski eller spiller ball, er vel ikke til hinder for vern. Selve Birkelunden og skråningen ned mot bebyggelsen i Stasjonsveien i øst (med tidligere hoppbakke-Kokkerudbakken), bør også legges inn i verneområdet.

Fylkesmannens kommentarer

Områdenavn

Fylkesmannen har forhørt seg om hvilket områdenavn grunneier mener er riktig for området. Grunneier ønsker områdenavnet Kloppa, og dette navnet opprettholdes derfor.

Stier

De større og mye benyttede stiene er avmerket på vernekartet, og det er knyttet bestemmelser i verneforskriften § 7 for merking, rydding og vedlikehold av disse. Ut fra det begrensede arealet, verne kvaliteten og bruksintensiteten i området, er det ønskelig å ha en viss kontroll med arbeidene og ryddingen som gjøres langs stiene. Dette sikres gjennom søknadsbehandling.

Kraftlinje og -anlegg

Vi viser til at kraftlinjen i sin helhet er lagt utenfor verneforslaget. Etter høringen er det gjort en mindre justering i nordøst for å være sikker på at heller ikke regionalnettkabelen berøres. Anlegget er lett tilgjengelig utenfor vernegrensen. Det er dermed ikke tatt inn bestemmelser i verneforskriften som omhandler disse anleggene.

Avgrensning

Morten Bull mener at området bør utvides i flere retninger. Fylkesmannen vurderer kraftlinja til å være en fornuftig og god avgrensning av området i nord. Hele skråningen, herunder Kokkerudbakken, ned mot flata ved bebyggelsen i Stasjonsveien er inkludert i

verneforslaget. For øvrig er arealet i vest, herunder Gryta, avgrenset mot areal kommunen ønsker å avsette til annet idretts-, friluft og rekreasjonsformål. Avgrensingen er i henhold til det grunneier, Bærum kommune, ønsker å tilby for vern. Det er dermed ikke aktuelt å inkludere skibakken og lekeplassen ved Gryta/Engerjordet i vest.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår vern av Kloppa naturreservat i Bærum kommune med mindre justering av grense i nordøst mot nettkabelen og i sydvest mot bebyggelse.

I verneforskriften foreslås følgende endringer:

- ordlyden i § 7, bokstav e, endres fra *Merking, rydding og vedlikehold av andre stier enn turveien avmerket på vernekartet* til *Merking, rydding og vedlikehold av stier avmerket på vernekartet*.
- Nytt punkt under § 7: *Felling av enkelttrær som kan medføre skade på bygninger*.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.8. Flaen i Skedsmo kommune

Kommuner: Skedsmo

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifullt

Areal: 54 daa

Berørte eiendommer: Skedsmo kommune: 5/2

Flaen ligger på østsiden av Leira i nordøstre del av Skedsmo kommune. Selve verneforslaget ligger mellom området Flaen og gården Østre Asak, som arealet tilhører. Lokaliteten ligger ca. 170-190 meter over havet i boreonemoral sone.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av ravinedal med rik sump- og kildeskog som er sterkt kildepåvirket.

Området har særlig betydning for biologisk mangfold knytte til slikt miljø.

Naturreservatet anses som velegnet til å øke sin verneverdi gjennom fri utvikling.

Verneforslaget ligger i grensesonen mellom breelvavsetninger og rike marine avsetninger, men består i all hovedsak av sistnevnte med unntak av i kantsonen. Arealet består av flere tilliggende kildepregede ravinedaler og inngår som del av en større naturtypeavgrensing ravinedal, som består av en hovedbekk på ca. 800 meter og flere sideravinedaler. Ravinedal er i seg selv er en sårbar (VU) naturtype som landskapsform, og er et sjeldent landskap i internasjonal sammenheng. Skogen er kartlagt som rik sump- og kildeskog, som er en sjelden og truet naturtype i dagens skoglandskap og som dekker hele verneforslaget. Skogen er sterkt kildepåvirket. Gråor dominerer skogbildet, men det finnes også andre lauvtrær. Det er oppslag av og enkelte grove asketrær. Feltsjiktet er svært frodig og artsrikdommen av rene kildearter er stort. Kildeskogarter dominerer totalt. Området er individ- og artsrikt hva gjelder fugl.

Flaen bidrar til å oppfylle generelle mangler i skogvernet knyttet til høyproduktiv og lavereliggende skog i boreonemoral vegetasjonssone. I evalueringen av det norske skogvernet fremgår at nytt skogvern i første omgang bør innrettes mot å dekke naturtyper som fylkene har viktige forekomster av. Blant disse er rik sumpskog. Flaen oppfyller dermed godt prioriteringene i skogvernet.

Avgrensing

I øst følges eiendomsgrensen. I vest følges i hovedsak kraftlinje og bestandsgrense mot yngre granskog. I nord er opparbeidet tomteareal på gbnr. 5/16 lagt utenom. I syd følges jordekant og eiendomsgrense til gbnr. 5/2/1.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Området grenser til og omfatter delvis en 24 kV linje i vest. Det er et sammenrast mindre bygg rundt en kilde og vannet fra kilden er rustfarget. Det finnes også en gammel demning, der det har vært en dam. Videre er kildefremspringet enkelte steder lagt i rør. For å fremme de biologiske verdiene kan med fordel rester av forbygninger ved kilder fjernes.

En traktorvei går gjennom området. Denne er avmerket på vernekartet, og fører frem til en hytte utenfor verneforslaget i syd. Forskriften åpner for vedlikehold av traktorveien, i henhold til standard på vernetidspunktet. Det hellende terrenget i ravinlandskapet med marin leire kan være ustabil, med fare for utglidning. Det forutsettes derfor at forvaltningsmyndigheten varsles i forkant av at vedlikeholdsarbeidene igangsettes.

Det er foreslått at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til hytte på gbnr. 5/2/1. Fylkesmannen legger til grunn at eventuell tillatelse til nødvendig motorferdsel på barmark frem til hytten bør foregå langs traktorveien.

Verneforslaget omfatter i nordøst grusforekomsten Asak. Forekomsten er vurdert til å ha lokal betydning som ressurs. Der verneforslaget og grusforekomsten overlapper, er det nært inntil eksisterende bebyggelse. DMF ser derfor at forekomsten som er berørt av det foreslåtte vernet sannsynligvis ikke er aktuell for utnyttelse i dagens situasjon. Fylkesmannen har i tråd med dette ikke vektlagt områdets lokale betydning som ressurs. Verneforslaget beslaglegger dessuten et svært begrenset areal på ca. 54 daa.

Planstatus

Området er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF), hensynssone landskap, i kommuneplanen for Skedsmo.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet har ingen merknader.

Hafslund nett har en høyspenningslinje som krysser verneområdet. Det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, samt nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette. Ved akutt utfall i strømmettet må anlegget kunne repareres raskt. Ved luftledninger må det kunne gjøres nødvendig skogrydding for sikker drift.

Fylkesmannens kommentarer

Høyspenningslinje

Vi viser til at standard bestemmelser for kraftlinjer som faller innenfor verneområder er lagt til grunn i forslaget til verneforskrift. Behovene knyttet til drift, vedlikehold, fornyelse av linjen, og nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette, er dermed ivare tatt.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår vern av Flaen naturreservat i Skedsmo kommune med grense og verneforskrift som i høringen.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.9. Kolknuten utvidelse i Kongsberg kommune

Kommuner: Kongsberg
Fylke: Buskerud
Vernekategori: Naturreservat
Verneverdi: Regionalt verdifullt
Areal: 4 950 (utvidelsen)
Berørte eiendommer: 103/2 og 116/1

Kolknuten naturreservat ligger sør for Meheia i Kongsberg kommune. Nå foreslås reservatet utvidet både mot nord og sør.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt betydning som en intakt naturskog med lommer av urskog, og er egenartet i form av sitt urørte preg.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Det nordre arealet omfatter lisdene ned fra Kolknutfjellet med tilgrensende kupert terreng. I sør er terrenget langt slakere og småkupert med mindre koller. Verneforslaget består for det meste av gammel furuskog med en alder som de fleste steder overstiger 150 år. Partier har preg av naturskog med innslag av furutrær på opp til 3-400 år, men mengden død ved er begrenset. Generelt er innslaget av furugadd klart høyere i nord, noe som tyder på lavere påvirkingsgrad enn det søndre området. I deler finnes granskog med et visst preg av naturskog. Området har langt tilbake vært påvirket av branner, men det er få spor av det nå. Furu dominerer på de mer produktive blåbærdominerte partiene, noe som gir unike muligheter til storstammet furuskog. De høyeste verneverdiene knyttes til kjerneområder med eldre furuskog, lavereliggende tørre gamle furutrær som er habitat for rødlistede insektarter, og at utvidelsen gir et sammenhengende reservat på ca. 11 500 daa. På bakgrunn av dette vurderes utvidelsen av Kolknuten til regional verdifull, og sammen med eksisterende reservat er området nær nasjonalt verdifullt.

Avgrensing

Grunneiere er Statskog SF og Opplysningsvesenets Fond. Det nordlige arealet avgrenses mot vest av yngre skog og i øst mot eiendomsgrense. Det har i denne verneplanprosessen ikke vært jobbet for å inkludere privateid areal her. I sør avgrenses verneforslaget av yngre skog, og av grense for tilbud fra grunneier. Etter oppstartsmelding er det tatt ut noe areal med hogstflater lengst øst og vest i det sørlige delområdet.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området. I den søndre delen av verneforslaget har det vært aktiv setring tidligere. Det har også vært gruvedrift i området ved Jerngruvevannet.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det ligger ikke bygninger eller veier innenfor verneforslaget. Det er imidlertid flere gamle ferdselsveier som fortsatt er i bruk. Dette gjelder særlig veiene knyttet til Slåttemyrsetra og Kolknutsetra. Disse setrene har sine adkomstveier fra øst.

Området er en del benyttet til friluftsliv, og det går skiløype og stier gjennom verneforslaget.

I nord berøres betydelige deler av undersøkelsesrettighet Lassedalen for bly, gull, kobber, sink og sølv. Dette er knyttet til flusspatforekomsten Lassedalen som av NGU er vurdert til å ha internasjonal betydning som industrimineralressurs. Det har tidligere vært gruvedrift i Lassedalen. Forekomsten er ikke direkte berørt av verneforslaget. Gruveselskapet Tertiary Minerals har rettighetene til forekomsten.

I sørøst ligger verneforslaget nær inntil undersøkelsesrettighetene Kisgruva for selen, gull, kobber, kobolt, sink og sølv. Kisgruva er vurdert av NGU til å ha regional betydning som kobberforekomst, Sølvverket drev gruvedrift fram til 1902. Selskapet Aurora Exploration har rettighetene til forekomsten.

Lengst sør berører verneforslaget en forekomst av jernmetaller, Jerngruvevannet, som er vurdert av NGU til å ha liten betydning som ressurs. Det var gruvedrift her første halvdel av 1800-tallet.

Planstatus

Alt areal innenfor verneforslaget er LNRF-areal i kommuneplan for Kongsberg.

Sammendrag av høringsuttalelser

Direktoratet for mineralforvaltning viser til at regjeringen ønsker å legge til rette for vekst i mineralnæringen gjennom kartlegging og en effektiv og god mineralforvaltning. Fordi Fylkesmannen har vurdert det slik at det ikke er aktuelt å åpne for å drive undersøkelser av mineralske ressurser innenfor verneområdene, ber DMF om at Kolknuten og Kjerkebergåsen avgrenses slik at det ikke overlapper med undersøkelsesrettighetene i området.

Det nordlige utvidelsesforslaget for Kolknuten naturreservat berører betydelige deler av undersøkelsesrettighetene i Lassedalen for bly, gull, kobber, sink og sølv. Forslaget ligger nær flusspatforekomsten Lassedalen. Utvidelsesforslaget i sørøst ligger nært inntil undersøkelsesrettighetene Kisgruva for selen, gull, kobber, kobolt, sink og sølv. Kisgruva er vurdert av NGU til å være av regional betydning som kobberforekomst. Lengst sør berører verneforslaget en forekomst av jernmetaller som er vurdert av NGU til å ha liten betydning som ressurs.

Samlet vurdering: DMF mener generelt at det er uheldig at foreslåtte verneområder hindrer muligheten til å drive undersøkelser etter mineralske ressurser. Slike undersøkelser er nødvendig for å kunne oppfylle forutsetningene for å kunne søke om utvinningsrett, jf. mineralloven § 29. Utvinningsrett skal gis når en søker kan sannsynliggjøre at det i undersøkelsesområdet finnes en forekomst av statens mineraler med en slik rikholdighet, størrelse og beskaffenhet at den kan antas å være drivverdig, eller å bli drivverdig innen rimelig tid. Tilsvarende vil vernet potensielt være til hinder for utnyttelse av ressurser der grunneier og tiltakshaver for et eventuelt uttak ønsker å legge til rette for dette. På dette grunnlaget mener DMF at vern som berører undersøkelsesrettigheter og områder hvor det kan være interesser knyttet til grunneiers mineraler, kan innebære betydelig konflikt med tanke på tildelte rettigheter, kartlegging av og framtidig utnyttelse av mineralressurser.

Fylkesmannen skrev i høringsutkastet at vern ikke utelukker eventuell utnyttelse av funn dersom det kan skje på en miljømessig forsvarlig måte, f.eks. ved underjordisk drift. DMF kommenterer at i og med at det ikke vil være en generell åpning for å lete etter mineralforekomster med tanke på utnyttelse innenfor et eventuelt naturreservat, vil det sannsynligvis heller ikke være mulig å dokumentere forekomster tilstrekkelig til at det kan være av interesse for framtidig utnyttelse.

DMF mener at den nordlige utvidelsen helt åpenbart vil være til hinder for videre undersøkelser av området og en eventuell framtidig utnyttelse. DMF vil i utgangspunktet fraråde nye verneområder som sammenfaller eller ligger nært inntil undersøkelsesrettigheter. Selv om registrerte forekomster ikke blir berørt direkte, er det likevel sterke indikasjoner på at det er flere mineralressurser i området ut over det som allerede er kartlagt. DMF anser det som positivt at rettighetshaverne har mulighet til å uttale seg. Dersom disse kan sannsynliggjøre at verneforslagene ikke berører områder hvor det fortsatt er interessant å drive undersøkelser vil DMF ikke lenger fraråde opprettelse av Kjerkebergåsen og utvidelse av Kolknuten. DMF mener likevel at verneforskriften bør gi mulighet for å drive undersøkelser og eventuelt utnytte viktige mineralske ressurser. De viser til forskrift for Urvatnet-Litjbumyran naturreservat i Trøndelag hvor det er gitt mulighet for dispensasjon for kartlegging av mineralressurser, og Ursvatnet naturreservat i Nordland hvor det er mulighet for dispensasjon for prøveboring og etablering av nødvendige luftsjakter for underjordisk drift av mineralforekomster.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ber Fylkesmannen om å tilrettelegge for en eventuell nedleggelse av Sleikebekkdammen.

Statskog SF minner om at de har planer om å rive Sleikebekkdammen og ber om at vernegrensa justeres slik at de kan få en fornuftig vegtrase inn til dammen. De påpeker at de må kunne rydde og vedlikeholde traktorveier avmerket på vernekartet uten å måtte søke om dette. Sender med kart over traktorveier. Statskog har muntlig uttrykt ønske om å kunne ta ut ved til bruk på hytta i reservatet, samt å kunne kjøre ut felt elg og hjort på traktorveiene.

Kongsberg orienteringslag støtter forslaget om utvidet vern av Kolknuten, men mener det er viktig at forskriftene tar hensyn til nåværende og fremtidig bruk av området til idrett og friluftsliv. Med den foreslåtte ordlyden vil det være umulig å videreføre bruk av området til orienteringsaktivitet. De mener det naturfaglige grunnlaget for vern ikke tilsier at området er så sårbart at det ikke tåler en del orienteringsaktivitet. Kongsberg o-lag har arrangert Knutetrim i over 50 år, og dette er ett av områdene som brukes. Antallet deltagere er et par hundre i perioden juni til september. Man benytter gamle stitråkk eller går i åpen furuskog, og slitasjen må sies å være ubetydelig. Det er også enkelt å lede folk utenom områder som tåler lite belastning i samarbeid med vernemyndighetene. Det arrangeres i tillegg orienteringstreninger to ganger i uken som veksler mellom ulike steder, og Kolknuten-området er et av stedene som benyttes. Det deltar mellom 50 og 80 løpere, og 15-20 poster henger ute en kveld. Enkelte ganger arrangeres konkurranser fra Heistadmoen og inn i verneforslaget ved Trytetjenn og Vierbekkvann. Det er da 5-6 poster i området og 100-150 løpere. Kongsberg o-lag ønsker at forskriften utformes slik som i Trestikle naturreservat i Drammen der treninger og arrangementer kan arrangeres etter en årlig kontakt mellom forvaltningsmyndigheten og orienteringslaget.

Bjørndalsrundens venner preparerer og vedlikeholder skiløpa Bjørndalsrunden som går gjennom den foreslåtte utvidelsen av Kolknuten NR. Løypa ble etablert på 70-tallet, den er 38 km og prepareres med skuter. Den går også gjennom dagens reservat, og de har fått tillatelse fra Fylkesmannen til preparering. I 2015 ble det satt opp en gapahuk ved Trytetjern, og denne er blitt et turmål både sommer og vinter. Det er avgjørende at forskriften åpner for merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier, samt muligheten for dispensasjon for omlegging og oppretting av nye stier og løyper og preparering av skiløyper. De ønsker at det tas inn et punkt i forskriften som ivaretar vedlikehold av gapahuken samt rydding av vegetasjon rundt gapahuken.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Buskerud mener verdifullt areal hos Opplysningsvesenets Fond som er utelatt må inkluderes i verneforslaget. De viser til høringsforslaget som sier at areal med viktige naturverdier er utelatt fordi OVF ikke ønsker å ta dette med i verneplanen. De mener OVF er omfattet av kirkeministerens vedtak rundt år 2000 om at OVF aktivt skal brukes til å øke skogvernet i Norge, og at OVF derfor ikke administrativt kan velge bort verneverdig skog.

Kjell Saatvedt har landbrukseiendommen Kolknuten seter rett vest for verneforslaget. Veien fra hans bosted på Hedenstad går forbi Trytetjern og over Slåttemyrene gjennom det foreslåtte verneområdet og frem til Kolknuten seter. Den er ikke vedlikeholdt de senere år og må påregnes å oppgraderes eller at man må kjøre utenom de stedene som er for bløte å kjøre i. Om vinteren må en kanskje også velge andre ruter for å komme frem. Utvidelsen av Kolknuten naturreservat er derfor ikke ønskelig for de som bor og bruker dette området jevnlig. Det blir da slik at det må søkes og skrives rapport for å kunne utføre skogsdrift.

Odd Frode Johansen er eier av Slåttemyr seter og skog og klager på den foreslåtte verneplanen. Han påpeker at Slåttemyrseter vil bli liggende midt inne i verneområdet uten adkomstmulighet med kjøretøy. I dag brukes traktor mellom Saggrenda og Pråmvika. Det er avgjørende at de kan komme fram med traktor eller lignende for å vedlikeholde stedet, drive skogen og eventuelt benytte beiterettighetene.

Olav Moen representerer 11 eiere i hytte Lokkebu beliggende inne på Slåttemyrsetra. Hytta ble bygd i 1938, og de har hele tiden hatt mulighet til å sanke ved som tørt eller vindfall etter muntlig avtale med Sølverkets Skogforvaltning. Hytta vil bli liggende inne i det foreslåtte verneområdet, med 1,5 km til bilveg i østlig retning og 1 km i vestlig retning. Hytta må tas inn i forskriftene som egen eiendom, § 6 c og 7 i og j. De ser at behovet for motorisert adkomst er økende, i hovedsak fordi de som bruker hytta nå er den eldre generasjonen. De ønsker en avtale om motorferdsel vinter og sommer for å drifte og bruke hytta.

Fylkesmannens kommentarer

Mineralforvaltning

Verneforslaget for Kolknuten dekker om lag 450 dekar av rettighetsområdet Lassedalen (ikke 300 dekar slik vi ved en feil skrev i høringsforslaget). Forekomsten som er registrert hos NGU ligger vel 500 meter nord for verneforslaget. Det er hos NGU ikke registrert noen mineralforekomster i det foreslåtte verneområdet. Rettighetsområdet for Kisgruva ligger i sin helhet utenfor verneforslaget, i en avstand på om lag 300 meter. Selv om det pr i dag ikke er aktiv drift eller leting i området, ser Fylkesmannen verdien av muligheten til å ta opp slik aktivitet, og de potensielt store samfunnsinteressene knyttet til mineralleting og utvinning. Fylkesmannen har informert rettighetshaverne for Lassedalen og Kisgruva, men de har ikke avgitt noen høringsuttalelse.

DMF fraråder vern som sammenfaller eller ligger nært inntil undersøkelsesrettigheter i områder med viktige forekomster av mineralske ressurser. Fylkesmannen viser til usikkerheten knyttet til om det er drivverdige forekomster innenfor verneforslaget og i tilfelle hvor disse er. Videre viser vi til oppdraget vårt om å utrede og foreslå vern av verneverdige skogarealer, og at staten skal bidra med aktuelle arealer hos Statskog SF. Kolknuten er et verdifullt skogområde som oppfyller kriteriene for vern, og Fylkesmannen mener det er riktig å tilrå utvidelse av Kolknuten. Mineralinteressene er en annen viktig samfunnsinteresse som kan påvirkes negativt av et vernevedtak. Fylkesmannen kan imidlertid ikke ta stilling til hva som skal veie tyngst, avveiningen av samfunnsinteressene må skje på et overordnet nivå.

Fylkesmannen har i utgangspunktet vurdert det slik at underjordisk drift ikke nødvendigvis er i konflikt med vernet. DMF kommenterer at uten anledning til å gjøre undersøkelser vil det trolig ikke være mulig å dokumentere forekomster tilstrekkelig. I den foreslåtte verneforskriften er lavtflyving ikke forbudt, og undersøkelser fra fly eller helikopter vil være generelt tillatt. Ytterligere undersøkelser vil normalt omfatte prøveboring og motorferdsel i tilknytning til det. Dette er tiltak som ikke er ønskelig i et naturreservat, og vi har i utgangspunktet sagt at det ikke vil bli åpnet for dette. Det er viktige naturverdier knyttet til den nordre utvidelsen av Kolknuten, og Fylkesmannen ønsker ikke å ta dette ut av verneplanen. På grunn av de store samfunnsinteressene

knyttet til mineralleting og -utvinning har Fylkesmannen på nytt vurdert om det kan åpnes for å søke og få tillatelse til prøveboring. En slik åpning må eventuelt være som et søknadspliktig tiltak, § 7, og forutsetningen for å gi tillatelse er om det kan gjennomføres slik at det ikke medfører vesentlig skade på viktige naturverdier. Skogen er relativt glissen i betydelige deler av arealet, og Fylkesmannen antar det vil være mulig innenfor disse rammene. Vi legger til grunn at kjerneområder med viktige naturverdier ikke skal berøres og at eldre og større trær ikke skal skades. Det samme må legges til grunn med hensyn til motorferdsel for adkomst med utstyr til prøveboring. Eventuell trase må tilbakeføres etter bruk. Helikoptertransport bør benyttes hvis mulig.

På denne bakgrunn tilrår Fylkesmannen at det tas inn et punkt i forskriften § 7 som åpner at det kan gis dispensasjon for prøveboring for underjordisk drift av mineralforekomster.

Dersom fremtidige undersøkelser skulle påvise store mineralforekomster som det er samfunnsmessig ønskelig å drive ut, må en vurdere senere hvordan dette skal gjennomføres. Det vil ikke være aktuelt å åpne for dagbrudd innenfor verneområdet, men underjordisk drift kan i dette området tenkes å være forenlig med verneverdiene. Om det ved en eventuell drift er behov for tilpasninger i verneforskriften må vurderes i det konkrete tilfelle.

Nedlegging av Sleikebekkdammen

Denne dammen har ikke noen funksjon slik den står nå, og Statskog har planer om å rive den. Selve dammen ligger utenfor det foreslåtte verneområdet, men Statskog mener en aktuell trase for motorferdsel til dammen går fra enden av skogsbilveien og nordover gjennom den østlige delen av verneforslaget. Planleggingsarbeidet er foreløpig lite konkret, men de ønsker ikke at denne adkomstmuligheten skal hindres gjennom et vern. I merknad til oppstartsmelding sendte Statskog et kart der det var avmerket et areal på om lag 125 dekar som de ba om ble tatt ut av verneforslaget. Dette arealet består av en blanding av eldre og noe yngre furuskog. Det ligger en naturtype på 11 dekar med rik sump- og kildeskog, B-verdi lengst øst i dette arealet. Fylkesmannen ser at det er viktig med en god og trygg forvaltning, eventuelt nedlegging av slike dammer. Det er imidlertid ikke utarbeidet noen konkret plan for nedlegging, og Fylkesmannen mener det i utgangspunktet bør søkes å finne en trase som ikke berører verneforslaget og naturverdiene som er påvist, eller eventuelt benytte helikoptertransport. Dersom det viser seg å være svært vanskelig å finne en alternativ løsning, mener Fylkesmannen det kan vurderes å åpne for å gi dispensasjon for å etablere en midlertidig adkomst gjennom reservatet som fjernes/tilbakeføres etter anleggsarbeidet. Fylkesmannen mener det vil være uheldig å trekke ut verneverdig areal ut av planen, særlig på grunn av den usikkerheten som er knyttet til prosjektet. Fylkesmannen tilrår derfor at dette arealet tas med i vernevedtaket, men at følgende punkt tas inn i forskriften § 7: Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til: Etablering av trase for adkomst i forbindelse med nedlegging av Sleikebekkdammen, samt motorferdsel på denne.

Traktorveier

Fylkesmannen vil avmerke eksisterende traktorveier på vernekartet. I forskriften gis det en generell åpning for vedlikehold i henhold til standard på vernetidspunktet. Videre tas

det inn et punkt som sier at disse skal kunne benyttes til motorferdsel i forbindelse med utfrakt av felt elg og hjort, og de kan benyttes ved bruk av sykkel, hest og kjerre og ridning.

Orienteringsaktivitet

Vi ser at området lenge har vært mye benyttet til trening, rekreasjon og konkurranser, og vi anser at både forstyrrelse og slitasje fra denne aktiviteten i utgangspunktet er akseptabelt for videreføring av områdets verneverdier. Det kan imidlertid være enkelte områder som man bør unngå, som sårbare vegetasjonstyper eller hekking av sårbare arter som man må unngå å forstyrre. Dersom orienteringslaget i forkant av sesongen drøfter planlagte aktiviteter med forvaltningsmyndigheten, anser vi at dette normalt vil være tilstrekkelig for å unngå skade eller unødvendig forstyrrelse. Samtidig er det ønskelig med en god dialog med orienteringslaget slik at aktivitetsmønsteret kan endres dersom uheldige forhold oppdages. Det tas dermed inn et ekstra punkt l) i verneforskriftens § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene): «Turorientering med faste sesongposter og orienteringsløp med maksimalt 200 deltakere, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes»

Stier, skiløype og gapahuk

I høringsforslaget har Fylkesmannen lagt opp til at eksisterende stier og skiløyper kan ryddes og vedlikeholdes og at det vil bli gitt tillatelse til preparering av eksisterende skiløype. Det er også tatt inn et punkt i forskriften § 7 om at det kan gis tillatelse til omlegging eller opprettelse av nye stier og skiløyper. Vi mener dette området er godt egnet til friluftsliv, og vi mener naturverdiene er av en slik karakter at området tåler en del friluftaktivitet. Fylkesmannen foreslår at vedlikehold av gapahuken til dagens standard skal være generelt tillatt, og at det kan søkes om å rydde vegetasjon rundt gapahuken dersom det blir behov for det.

Verneverdig areal som er utelatt

Fylkesmannen er enig i at ut ifra verneinteresser bør verneverdig skog, blant annet en naturtype som nå ligger utenfor grensa på OVF sitt areal inkluderes i verneforslaget. Vi har igjen tatt spørsmålet om avgrensning av verneforslag på OVF sin eiendom opp med Miljødirektoratet. De vil følge opp dette i sin behandling av saken.

Motorferdsel i forbindelse med landbruksdrift

Det er i forslag til verneforskrift lagt opp til at motorferdsel er generelt tillatt på snødekt mark i verneområdet i forbindelse med drift av skogen både på Slåttemyrsetra og Kolknutsetra. For oss fremstår det som mest naturlig å benytte veien fra vest for transport til/fra Kolknutsetra. Vi har imidlertid forståelse for at det kan være rettighetsforhold o.l. knyttet til denne veien som gjør det mer hensiktsmessig for grunneier å benytte seg av den gamle ferdselsveien fra øst. Vi gjør derfor ingen endring i dette i vår tilrådning. Det er videre i høringsforslaget tatt inn mulighet for tillatelse til motorferdsel på barmark i forbindelse med skogsdrift. Vi foreslår at dette endres til «i forbindelse med landbruksdrift» slik at det også kan omfatte nødvendig motorferdsel f.eks. i forbindelse med beiting. Vi legger til grunn at transport på barmark eventuelt vil kunne tillates mellom Slåttemyrsetra og vestover til Pråmvika på trase avmerket på

vernekartet. Når det gjelder motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring vil nødvendig transport være direkte tillatt iht. motorferdsellova, mens man etter vernevedtak må ha dispensasjon etter § 7. i verneforskriften for transport på barmark.

Motorisert transport av utstyr til hytter og setre

Verneforskriften åpner for at det etter søknad kan gis tillatelse til motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til hytter og setre. Denne bestemmelsen må omfatte både Statskog sin hytte som ligger i reservatet og hytte og setre på Slåttemyrsetra som ligger omsluttet av verneforslaget. Fylkesmannen ikke noen endring i innholdet i denne paragrafen, men for å gjøre den mer entydig foreslår vi at teksten endres til «Nødvendig motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til hytter og setre på gnr/bnr 105/1, 105/2, 105/27 og 116/1.» Slik transport i utmark vil uansett trenge dispensasjon fra det generelle forbudet i motorferdsellova. Det åpnes ikke for å gi dispensasjon for persontransport.

Uttak av ved i reservatet

Hytta «Lokkebua» ligger i et område som ikke er en del av vernet – men hvor man må gå gjennom vernede områder for å komme til hytta. Eierne viser til at de har hatt avtale med Statskog om å kunne ta ut ved til bruk på hytta. Fylkesmannen ønsker ikke å åpne for uttak av ved fra det vernede området til hytte som ikke er en del av vernet. Det vil imidlertid kunne gis tillatelse til frakt av ved inn til hytta. Når det gjelder Statskog sin hytte som ligger inne i reservatet så er det åpnet for å rydde inntil 2 dekar rundt hytta. Fylkesmannen antar at dette vil kunne dekke mye av behovet for ved. I tillegg kan det gis tillatelse til transport av ved og annet utstyr. Vi tilrår derfor ikke at det åpnes for uttak av ved i reservatet.

Andre endringer

Fylkesmannen har ved gjennomgang av forskriften oppdaget noen mangler i § 7 n, motorferdsel knyttet til tiltak som er tillatt eller som det kan gis tillatelse til. Vi tilrår at det kan gis tillatelse til motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av hytte i reservatet, vedlikehold av eksisterende traktorveier og oppsetting av gjerde for husdyrbeite. Det er gjort en liten utvidelse av området på fire dekar lengst øst for å inkludere hele naturtypen Hestedalsbekken.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår utvidelse av Kolknuten naturreservat i Kongsberg kommune med grense som i høringsforslaget og med følgende endring i verneforskriften fra høringsutkastet

- Nytt punkt:
 - §4, bokstav l: *Vedlikehold av gapahuk avmerket på vernekartet.*
 - §4, bokstav m: *Vedlikehold av traktorveier avmerket på vernekartet i henhold til standard på vernetidspunktet.*
 - §4, bokstav n: *Turorientering med faste sesongposter og orienteringsløp med maksimalt 200 deltakere, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes.*

- § 7, bokstav g: Rydding av vegetasjon rundt gapahuk avmerket på vernekartet.
- § 7, bokstav h: Etablering av trase for adkomst i forbindelse med nedlegging av Sleikebekkdammen, samt motorferdsel på denne.
- § 7, bokstav i: Prøveboring for underjordisk drift av mineralforekomster.
- Tilføyning (markert med kursiv) i
 - § 5, bokstav b: Utenom eksisterende stier og *traktorveier* er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.
 - § 6, bokstav b: Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget *samt med motorkjøretøy på traktorveier avmerket på vernekartet.*
 - § 7, bokstav n: Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 e, h i, k og m, og § 7 b c og e.
- Endret ordlyd (markert med kursiv) i
 - § 7, bokstav l fra skogsdrift til landsbruskdrift: Motorferdsel på barmark langs trase vist på vernekartet i forbindelse med *landbruksdrift* på Slåttemyrsetra.
 - § 7, bokstav m: Nødvendig motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til hytter og *setre på gnr/bnr 105/1, 105/2, 105/27 og 116/1.*

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.10. Trillemarka – Rollagsfjell utvidelse i Sigdal kommune

Kommuner: Sigdal

Fylke: Buskerud

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: nasjonalt verdifullt

Areal: 6 906 dekar

Berørte eiendommer: 122/1

Utvidelsesforslaget for Trillemarka-Rollagsfjell ligger 7-8 kilometer vest for Nedre Eggedal i Sigdal kommune. Verneforslaget omfatter Nedalsfjellet med slake hellinger mot vest og nord, og bratte lier og stup mot sør og øst.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et svært stort og sammenhengende naturskogsområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Området domineres av eldre naturskog med preg av urørthet, det har gode forekomster av død ved, og er levested for en rekke rødlistede arter. Også setervoller i området har forekomster av rødlistearter.

Området har vitenskapelig/pedagogisk verdi blant annet på grunn av sin størrelse.

Nedalsfjellet er et naturskogsområde og anses som nasjonalt verdifullt. Det er stor variasjon i økologiske forhold med ulike eksposisjoner, helningsgrader, lokalklima og berggrunn. Dette gir området en stor variasjon i naturtyper med varme sørberglier, fuktige østvendte granskoglier og fattig fjellfuruskog. Granliene er til dels gammel naturskog, med innslag av gamle trær og død ved. Fjellfuruskogen i nordvest er svært gammel naturskog, delvis urskog med mange eldgamle krokfuruer. Stor variasjon i naturgrunnlag kombinert med mye gammelskog gir høyt mangfold på relativt lite areal. Det er påvist 32 rødlistearter i området, inkludert den nordligste kjente lokaliteten for søstermariehånd i Norge. Mange kjerneområder dekker en betydelig del av verneforslaget. Både isolert sett og som en del av Trillemarka- Rollagsfjell naturreservat, vurderes Nedalsfjellet som nasjonalt verneverdig.

Avgrensing

Verneforslaget i Nedalsfjella er i privat eie. Området foreslås vernet som en utvidelse av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Det ligger nært, men det grenser ikke inntil eksisterende reservat. Det foreslås at dagens forskrift for Trillemarka-Rollagsfjell videreføres.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området. Det har vært bosetning innunder Nedalsfjellet og Halsteinrudnatten i lang tid og fram til i dag, og skogen i Nedalslia er kulturpreget. Det er hustufter etter en husmannsplass og to setre innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ikke kjent bygninger, veier eller andre anlegg innenfor verneforslaget, men enkelte traktorveier går inn i området. Det er heller ingen registrerte mineralressurser eller forekomster av grus og pukk. Jakt og friluftsliv er viktige interesser.

Planstatus

I kommuneplanens arealdel er det meste av verneforslaget avsatt til LNFR-formål. Lengst vest er et mindre areal avsatt til fritidsbebyggelse. Rundt Trettetjenn overlapper reguleringsplanen for Brennlifeltet verneforslaget med vel 200 dekar. Dette arealet er avsatt til jord- og skogbruk.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet anbefaler at navnet Trillemarka-Rollagsfjell bør skrives Trillemarka og Rollagsfjell.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Buskerud mener avgrensningen i hovedsak er god, men det ville være positivt om også Gopliåsenområdet kunne bli inkludert.

Fylkesmannens kommentarer

Navnet Trillemarka-Rollagsfjell

er nå relativt godt innarbeidet både lokalt og sentralt. Gjennom prosessen med utarbeiding av forvaltningsplan ble navnet diskutert, og det var mange synspunkter på dette. Dersom navnet skal endres mener Fylkesmannen det bør være en lokal involvering i vurderingen. I denne verneplanen har vi lagt opp til en enkel utvidelsesprosess der kun avgrensningen endres. Vi anbefaler derfor at det eksisterende navnet beholdes inntil videre.

Avgrensning

Fylkesmannen har bedt grunneier vurdere å inkludere Gopliåsen. Forhandlingene med grunneier er ikke avsluttet ennå, og det kan fortsatt bli endringer i avgrensningen.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår utvidelse av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat i Sigdal kommune med grense og endringsforskrift som i høringen.

8.11. Løkenesskogen utvidelse i Asker kommune

Kommuner: Asker

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat (utvidelse)

Verneverdi: Regionalt til nasjonalt verdifullt

Areal: Ca. 150 daa (utvidelsen)

Berørte eiendommer: Asker kommune: 56/92, 56/116 og 56/117

Verneforslaget ligger vest på Løkeneshalvøya, som befinner seg sørøst i Asker kommune. Med unntak av et lite areal i syd, omfattes hele området i dag av Løkeneshalvøya landskapsvernområde.

Verneformål og verneinteresser

Det anbefales at dagens forskrift for eksisterende Løkenesskogen naturreservat videreføres, med følgende verneformål: *Formålet med fredningen er å bevare en tilnærmet urørt, artsrik edellauvskog med karakteristisk planteliv, mange rødlistede sopparter og en havstrand med forekomst av sjeldne arter som strandrisp og tusengyllen.*

Den langsmale halvøya har lengdeaksen i nordøstlig retning, og følger strøkretningen i kalksteinslagene i område. Geologisk hører halvøya til Oslofeltet. Verneforslaget består av to mer eller mindre sammenhengende kalkrygger, hvorav den søndre er mest markert. Mellom ryggene er det en svak forsenkning, som i midtpartiet inkluderer et fuktsig. Området består i hovedsak av en blandet og rik edellauvskog, dominert av hassel. Spredt finnes overstandere av eik, ask, alm, lind og spisslønn. I forsenkninger forekommer fuktig edellauvskog/sumpskog. På kalkryggene og bratthellingene er det preg av kalkfuruskog med mye hassel og innslag av lind og eik. Langs sjøen i nord finnes en smal stripe med åpen grunnlendt kalkmark. I vest er det fragmenter av berglendt kalklindeskog.

Området består totalt sett av eldre skog, med forekomst av sjeldne, spesielle og rødlista skog- og naturtyper, herunder kalkfuruskog, åpen grunnlendt kalkmark og kalklindeskog. Det er bemerkelsesverdig velutviklet, gammel og grovokst hassel i området, med mye av både liggende og stående død ved. Innslaget av en slik gammel, dødvedrik og naturskogspreget hasseldominert edellauvskog kjenner vi knapt til fra de øvrige kalkområdene i indre Oslofjord. Det er videre bemerkelsesverdig lite gran. Med den kalkrike berggrunnen, gunstige klimaet, noe varierte topografien og forekomsten av gamle trær og død ved, har verneforslaget en artsrik og kalkkrevende karplante- og soppflora. Området utgjør hotspot habitat for mange rødlistearter av både sopp, lav og moser. Videre er potensialet stort for rødlistede insektsarter knyttet til dødvedrik edellauvskog generelt og hassel spesielt. Det er et rikt og interessant fugleliv i området.

Området vil være et viktig supplement og bidra til å styrke formålet med vernet av eksisterende Løkenesskogen naturreservat. Utvidelsesforslaget vurderes isolert sett som regionalt verneverdig, men sett i sammenheng med eksisterende reservat vurderes det som nasjonalt verdifullt. Det har en høy oppfyllelse av mangler i skogvernet knyttet

til høyproduktiv og lavereliggende gammelskog med stor verdi for artsmangfoldet i boreonemoral sone. Det dekker flere av de prioriterte skogtypene for vern i fylkene, herunder rik edellauvskog, kalkbarskog, kalkedellauvskog og rik sumpskog.

Avgrensing

Foreslått utvidelse ligger svært nært, men ikke inntil eksisterende reservat. Dette fordi Esvika er valgt å holdes utenfor forslaget. Etter varsel om oppstart er grensen justert slik at verneforslaget ikke berører reguleringsplanforslaget for Frisk Arena eller areal avsatt i kommuneplan til offentlig eller privat tjenesteyting, herunder arealer tenkt disponert til vei. Det gjenværende arealet i skråningen opp mot Vettreåsen er inkludert i verneforslaget.

Kulturhistoriske verdier

De eldste sporene etter bosetning i Løkenesområdet ligger innenfor den foreslåtte utvidelsen helt i vest. På nordsiden av en liten kolle er det registrert en boplass fra steinalder. Boplassen stammer antagelig fra første del av yngre steinalder, ca. 4500 år siden. Flere automatisk freda og nyere tids kulturminner finnes på halvøya.

Inngrepsstatus og andre interesser

Hele Løkeneshalvøya er mye brukt som tur- og rekreasjonsområde for Askers befolkning. Kyststien med skiltet kultursti går gjennom området i nord. Strandsonen benyttes mye til fiske fra land. Konglungen rideklubb benytter deler av området til ridning. I øst står det en form for hytte/lavo. Dette området benyttes av en barnehage. Skogstrukturen i området tyder på at deler tidligere var noe mer kulturpåvirket, sannsynligvis som beiteskog. Det er ikke beite i området i dag.

Fylkesmannen mener at retningslinjene for bruk og skjøtsel av området i gjeldende forvaltningsplan for Løkeneshalvøya i all hovedsak bør kunne videreføres, inntil denne er revidert.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Fylkesmannen kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiresurser.

Plan- og vernestatus

Området er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Asker. Hovedvekten av arealet omfattes av eksisterende Løkeneshalvøya landskapsvernområde, som ved omgjøring til naturreservat vil bli opphevet for det aktuelle arealet.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet har ingen merknader.

Fylkesmannens kommentarer

Tar uttalelsen fra Språkrådet til orientering.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår at Løkenesskogen naturreservat i Asker kommune utvides med grense og med endringsforskrift som i høringsforslaget.

Opphevelse av Løkeneshalvøya landskapsvernområde for det aktuelle arealet som sammenfaller med utvidelsen av Løkenesskogen naturreservat anbefales samtidig.

Samtidig anbefales følgende endringer (markert med kursiv) i § 1 i Forskrift om supplerende vern for Oslofjorden, delplan Oslo og Akershus – Vedlegg 7 – Løkeneshalvøya landskapsvernområde, Asker kommune, Akershus;

Landskapsvernområdet berører følgende gnr./bnr. i Asker kommune: *56/1, 56/3, 56/87, 56/88, 56/89, 56/90, 56/91, 56/93, 56/94, 56/95, 56/117, 56/123, 56/131, 56/148, 56/149, 56/150, 56/155, 56/162 og 58/21.*

Landskapsvernområdet dekker et areal på *ca. 621 daa*, alt er landareal.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.12. Skaugumsåsen og Åstad utvidelse i Asker kommune

Kommuner: Asker

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: regionalt til nasjonalt verdifullt

Areal: 285 daa (utvidelse)

Berørte eiendommer: Asker kommune: 20/1, 20/2, 33/1, 33/2, 34/1, 34/54 og 35/1

Det foreslås en utvidelse og sammenbinding av de to reservatene Skaugumsåsen og Åstad, som begge ble opprettet i 1982 gjennom verneplan for edellauvskog.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder et uvanlig variasjonsrikt edelløvskogområde med mange ulike skogtyper, fra rik sump- og kildeskog i dalbunnen til rasmark med tørrere utforminger av edellauvskog i lisisiden. Området representerer nasjonalt sett et av de fineste eksemplene på en stabil utforming av skogtypen alm-lindeskog. Det inngår videre som en del av et større geologisk interessant område. Reservatet har særskilt naturvitenskapelig verdi både når det gjelder flora, fauna og geologi.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet med eksisterende Skaugumsåsen naturreservat er å bevare et av de fineste eksemplene på en stabil utforming av alm-lindeskog med tilhørende markvegetasjon og dyreliv. Åstad naturreservat ble opprettet for å bevare et uvanlig variasjonsrikt og frodig edellauvskogområde hvor mange skogtyper er representert. Verneforslaget utgjør et særlig variert og rikt areal, som vil bidra til å styrke verneformålet, gi en bedre arrondering og større robusthet til de eksisterende reservatene.

Berggrunnen i området ligger i høydelsbetinget overgang mellom rombeporfyrlava, basalt, konglomerat, sandstein og slamstein, og skifer siltig til sandig. Området er sør-, sørvest og sørøstvendt. I dalbunnen ved Åstad er det marine avsetninger og elvetransportert materiale. Her dominerer gråor-heggeskog med utformingen flommarkskog, or-askeskog, høgstaudeskog og kilde-edellauvskog. Kilde-edellauvskog (VU) er blant de mest frodige naturtypene i Norge med et spesielt rikt artsmangfold. Utformingen er av typen snelle-askeskog med store mengder skavgras og strutseving. Denne skogtypen er svært sjelden. Deler av arealet med rik og fuktig edellauvskog ved Åstad ligger utenfor eksisterende naturreservat, og inngår i den foreslåtte utvidelsen. Arealet i utvidelsene ved Skaugumsåsen er variert og rikt. Her er det blokk- og rasmark, rik edellauvskog og rik gran- og blandingskog.

Flere viktige naturtyper er avgrenset, herunder både kalklindeskog som er en utvalgt naturtype og andre sjeldne og rødlista naturtyper som nevnt kilde-edellauvskog (VU),

høgstaude edellauvskog (VU), høgstaudegranskog (NT) og lågurt-grankalkskog (VU). Skogen er av varierende alder, men spesielt i vest inngår høybonitets grandominert blandingskog som er lite påvirket. Her er det naturskogpreg og partier med betydelige mengder død ved. Ellers i området finnes også partier med gammel skog og naturlig innslag av gamle, grove og døde trær. Restaureringspotensialet vurderes som godt i de yngre bestandene med høy bonitet.

Skaugumsåsen og Åstad har generelt et svært stort mangfold av vegetasjonstyper, stor artsrikdom og utgjør et hotsothabitat for mange rødlistede og krevende karplanter, sopp, lav og insekter. Dette knytter seg både til stor variasjon i topografi, fuktighetsforhold og lokalklima, et varmt sommerklima, næringsrik grunn og innslaget av gammel skog og enkelttrær. Av rødlistearter er blant annet grønnsko (NT), alm (VU), ask (VU), pelsblæremose (VU), bølgekjuke (NT), rosenkjuke, (NT), skrukkeøre (NT) og pyslommemose (NT) registrert. Området har også stor betydning for fugl.

Området inngår i et større geologisk svært interessant område, og omfatter blant annet strandsone fra siste istid. Av generelle mangler i skogvernet dekkes godt manglene knyttet til lavereliggende skog på høy/særs høy bonitet i boreonemoral sone. Det dekker også mange av de prioriterte skogtypene for vern i fylkene;

- rik blandingskog, kalklindeskog, alm-lindeskog/hasselkratt, rik sumpskog, kalkgranskog, gråor-heggeskog
- rik og gammel barskog i mosaikk med mange av typene nevnt over
- skog på kalkgrunn og i solvarme lier knyttet til Indre Oslofjord
- skog med naturskogselementer og begrenset påvirkning fra skogbruk og tekniske inngrep

Avgrensing

I den nordvestre delen av området ble det sendt to alternative avgrensinger på høring. Av disse var alternativ B det største. Formannskapet i Asker kommune fattet den 18.06.19 et vedtak med anbefaling om å tilby dette største alternativet med utvidelse på ca. 285 daa. Dette alternativet vil i større grad enn det mindre alternativet sikre et sammenhengende skogområde som både har en sentral økosystemfunksjon med forekomst av gammelskog i dag, og et stort potensial for utvikling av slike kvaliteter i partiene med yngre skog. Fylkesmannen vil derfor tilrå vern av det største området.

Syd for Tømmervika, i den vestlige delen av området, følger grensen opparbeidet veikant, for å fange opp vernekvalitetene her. Nord for Tømmervika er grensen lagt ca. fem meter fra vei/skiløype. I svingen ved Tømmervika er avstanden noe større for å ikke begrense planlagt utbedring av skiløype i denne delen av området.

Ved Solstadlia og Åstad grenser området til at areal avsatt til frittliggende småhusbebyggelse og grav- og urnelund. Det er også tatt hensyn til drift av eksisterende jernbanelinje. I nordøst er arealet med lavvo og andre innretninger som benyttes av barnehagen ved Billingstad lagt utenfor verneforslaget.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor utvidelsesforslaget. Et automatisk fredet forsvarsanlegg ligger innenfor eksisterende Skaugumsåsen naturreservat. Hoppbakken Semsbakken holdes i dag åpen og er av kulturhistorisk verdi. Det er tatt inn et punkt i verneforskriften som åpner for å kunne tillate fortsatt rydding av vegetasjon i denne.

Inngrepsstatus og andre interesser

Semsvannsområdet med Skaugumsåsen er et lett tilgjengelig, attraktivt og svært mye brukt rekreasjons- og friluftsområde for store deler av Askers befolkning året rundt. Det benyttes også av barnehager og i undervisningssammenheng. Området har en særlig stor verdi for undervisning i geologi og inngår blant annet i Semsvannet GeoPark som er utarbeidet av NaKuHel- senteret i Asker.

Det er flere stier av varierende størrelse, bruksintensitet og robusthet. Fylkesmannen ønsket høringsinnspill på hvilke stier som burde vedlikeholdes og avmerkes på vernekartet. Vi mottok ingen tilbakemelding på dette. Fylkesmannen ser at det for dette området kan være hensiktsmessig å fortløpende i verneområdeforvaltningen kunne vurdere hvilke stier som bør vedlikeholdes og evt. utbedres av hensyn til både naturverdier og brukerinteresser. Det vil for Fylkesmannen være viktig med god kontakt opp mot DNT og lokale turlag i denne forbindelse. Vi ser det som en aktuell mulighet at forvaltningsmyndigheten tar initiativ til å merke og evt. klopplegge m.m. på utvalgte robuste og kanalisierende stier i området. Dette vil vurderes fortløpende.

Fylkesmannen har avmerket på vernekartet den traseen i området som vurderes å være egnet for sykling og ridning. Vi fikk ingen innspill på dette i høringen.

Det er begrensede arealer i området hvor det er egnet å tenne bål, og det er per i dag et problem at fjæresteiner fra siste istid fjernes og tas i bruk for etablering av bålplasser. Fylkesmannen ønsket i høringen tilbakemelding på om det finnes godt etablerte og robuste bålplasser, som eventuelt kunne vurderes å avmerkes på vernekartet. Vi mottok ingen tilbakemelding på dette, og forutsetter at det skal være mulig å finne flere arealer for å tenne bål utenfor reservatet.

Nordøstlige del av foreslått utvidelse ved Åstad brukes av barnehage ved Billingstad, og her er det både lavvoer og andre innretninger. Fylkesmannen har valgt å legge dette arealet utenfor foreslått verneområde, og dermed justert grensen her etter høringen.

Det er beite-, jakt- og skogbruksinteresser i området. Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Fylkesmannen kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiresurser.

Plan- og vernestatus

Området er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Asker. De foreslåtte utvidelsene ligger til dels innenfor og til dels utenfor markalovens

geografiske virkeområde. Hovedvekten av arealet omfattes av eksisterende Semsvannet landskapsvernområde, som ved omgjøring til naturreservat vil bli opphevet for det aktuelle arealet. I vest inngår deler av arealet i et statlig sikra friluftslivsområde.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet har ingen merknader.

Skiforeningen ber om at søknaden om utvidelse og omlegging av løypenettet ved Semsvannet behandles parallelt med verneforslaget, slik at eventuelle nye skiløyper implementeres i verneforskriftene. Skiforeningen har søkt om å legge om løypa mellom Tangen og Tømmervika, innenfor området som nå foreslås vernet. Hvis tiltaket får Fylkesmannens godkjenning, bes det om at forskriftene utformes slik at følgende er tillatt:

- Vernebestemmelse er ikke til hinder for
 - o merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier. Motorferdsel: (Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon)
- Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:
 - o Utbedring, oppgradering, omlegging og endring av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier. (Motorferdsel: Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon)
 - o Anleggelse av nye stier og løyper, hvis tiltaket ikke strider mot verneformålet. Motorferdsel: (Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon)
 - o Merking, rydding og vedlikehold av nye stier og løyper. Motorferdsel: (Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon)
- Ferdelsbestemmelsene er ikke til hinder for:
 - o Nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av skiløyper i eksisterende løypetraseer eller løypetraseer som er tillatt etter andre bestemmelser i forskriften.

Skiforeningen ber også om et nytt ledd under § 4 om utplassering av kjentmannsposter, dersom det ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet og postplasseringene er avklart med forvaltningsmyndigheten i forkant.

Bane Nor påpeker at verneforslaget ligger nær jernbanens anlegg. På det meste av strekningen ligger det en høy skjæring. På toppen av denne har Bane NOR gjerder. Det forutsettes at den nøyaktige grensen for reservatet settes utenfor gjerdene, slik at disse kan vedlikeholdes uten behov for tillatelser fra vernemyndigheten. Unntaket for fjerning av større trær dersom de står i fare for å falle ut i sporet, ivaretar deres interesser utenfor gjerdene og Bane Nor har derfor ingen motforestillinger til forslaget.

Naturvernforbundet i Buskerud, Oslo og Akershus ønsker vern av det største alternativet slik at man best får sikret et sammenhengende skogområde med gammelskog. Helst burde grensa utvides litt nordover for å inkludere et tilgrensende bestand med gammelskog og to funn av grønnsko (NT).

Fylkesmannens kommentarer

Etablering av skiløype

Fylkesmannen har som forvaltningsmyndighet for Semsvannet landskapsvernområde vurdert søknaden om etablering av ny skiløype innfor deler av arealet som er foreslått vernet som naturreservat. Vi finner ikke å kunne gi tillatelse til omsøkte etablering. Dette med unntak av utbedringen i og rett syd for svingen ved Tømmervika. Dette vil omtales nærmere i det aktuelle vedtaket.

Det ligger fra tidligere av ingen skiløyper innenfor foreslått reservat og grensen er justert i svingen ved Tømmervika for å legge aktuelt utbedringsareal utenfor verneforslaget. Skiløype er dermed heller ikke omtalt verneforskriften.

Jernbane

Gjennom jordskifterett og merking i felt, vil det sikres at grensen ligger utenfor gjerdene. Dette er intensjonen med slik grensen er avmerket på vernekartet.

Avgrensing

Fylkesmannen er enig i at det naturfaglig er potensiale for noe utvidelse mot nord, men dette er på nåværende tidspunkt ikke tilbudt for vern av grunneier.

Kjentmannsposter

Fylkesmannen mener for dette området at utplassering av kjentmannsposter bør være søknadspliktig etter § 7.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår utvidelse og sammenslåing av Skaugumsåsen og Åstad naturreservater i Asker kommune med det største alternativet som ble sendt på høring og noe justert grense i nordøst der Billingstad barnehage har lavvo og andre innretninger.

I verneforskriften foreslås følgende endringer etter høringen:

- Nytt punkt § 7, bokstav c. *Rydding av Semsbakken i henhold til tilstand på vernetidspunktet.*
- Nytt punkt § 7, bokstav h. *Utplassering av kjentmannsposter.*
- Fjerning av § 4, punkt g. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, på bålplasser avmerket på vernekartet og i samsvar med gjeldende lovverk.
- Fjerning av «avmerket på vernekartet» i § 7, bokstav e. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier avmerket på vernekartet.

Opphevelse av Semsvannet landskapsvernområde for det aktuelle arealet som sammenfaller med utvidelsen av Løkenesskogen naturreservat anbefales samtidig.

Samtidig anbefales følgende endringer (markert med kursiv) i § 1, andre ledd, i Forskrift om vern for Semsvannet landskapsvernområde, Asker kommune, Akershus:

Landskapsvernområdet omfatter et areal på *ca. 4635 dekar* hvorav *ca. 754 dekar* ferskvann.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.13. Nordre Skaugumsåsen utvidelse i Asker kommune

Kommuner: Asker

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: regionalt verdifullt

Areal: Ca. 171 daa (utvidelsen)

Berørte eiendommer: Asker kommune: 36/4

Eksisterende Nordre Skaugumsåsen naturreservat, som utgjør topplatået på Skaugumsåsen, ble opprettet i 1993 som barskogsreservat. Området foreslås utvidet i nord ved Grosetkollen, mot Eikestuen.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et laveliggende, variert og rikt skogområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området består av gammel og variert barskog med et artsrikt innslag av urter, busker og lauvtrær. Reservatet representerer overgangssoner mot edellauvskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand.

Det skal samtidig tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene nevnt i § 1, første ledd.

Formålet med det eksisterende reservatet er å bevare et skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området er variert og floristisk rikt, og representerer et av de få stedene i Vestmarka som fremdeles har et betydelig innslag av gammel skog. Den foreslåtte utvidelsen vil supplere og styrke formålet med det eksisterende vernet.

Berggrunnen på platået består av rombeporfyr. Terrenget er småkupert. Skogen i eksisterende reservat har en rik flora og et artsrikt innhold av busker og trær. Deler av arealet utgjør overgangssoner mot edellauvskog. I utvidelsesforslaget inngår treslagsrik granskog med innslag av furu på knauser og gråor og svartor ved sumper og dammer. Det er spredte forekomster av alm, ask, eik, hassel, lind, osp, rogn og selje. Vegetasjonstypene som forekommer er høgstaude-, storbregne-, lågurt-, småbregne-, blåbær- og sumpskog.

Tilnærmet hele utvidelsesarealet er avgrenset som viktig naturtype med gammel barskog. Lokaliteten består av naturskogspreget skog og det er få synlige hogstspor. Det er svært mye død ved av de fleste treslag i tidlige og midlere nedbrytningsfaser, men også spredt med død ved i seine nedbrytningsfaser. Tidligere styvede hule almetrær og eik forekommer spredt i lokaliteten. Av rødlistearter er blant annet grønnsko (NT), alm (VU), ask (VU), almekullsopp (NT), skrukkeøre (NT), krusfrø (NT), barlind (VU) og almelav (NT) er registrert. I tillegg forekommer muligens svøpfellmose (VU). Fuglefaunaen er

meget rik og flere hakkespettarter er observert. Høgstaudegranskog (NT), som er en rødlistet naturtype, inngår.

Området dekker mangler i skogvernet knyttet til lavereliggende, høyproduktiv gammelskog med stor verdi for artsmangfoldet i boreonemoral sone. Videre dekkes rike vegetasjonstyper og skog med naturskogselementer og begrenset påvirkning fra skogbruk og tekniske inngrep.

Avgrensing

Avgrensingen følger eiendomsgrensen til Miljødirektoratet. Det kan være aktuelt å utvide og binde arealet sammen med Åstad i øst, men dette forutsetter at de private grunneierne ønsker det.

Kulturohistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor utvidelsesforslaget.

Tekniske inngrep, tilrettelegginger og andre interesser

Nordre Skaugumsåsen er et lett tilgjengelig og attraktivt rekreasjons- og friluftsområde for store deler av Askers befolkning. Det er flere mye brukte stier i eksisterende reservat og utvidelsen, både merka og umerka. Det er to utsiktspunkt i syd, hvor det er satt opp informasjonsskilt.

Området benyttes ikke til beite i dag. Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Fylkesmannen kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiresurser.

Planstatus

Området er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Asker og ligger i sin helhet innenfor markalovens geografiske virkeområde.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet har ingen merknader.

Fylkesmannens kommentarer

Tar uttalelsen fra Språkrådet til orientering.

Fylkesmannens tilråding

Fylkesmannen tilrår utvidelse av Nordre Skaugumsåsen naturreservat i Asker kommune med grense og med verneforskrift som i høringen.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

9. Vedlegg

- Kart og forskrift for Jondalsåsen, Kongsberg kommune
- Kart og forskrift for Kjerkebergåsen, Kongsberg kommune
- Kart og forskrift for Sørbykogen, Nesodden kommune
- Kart og forskrift for Svenstadlia, Eidsvoll kommune
- Kart og forskrift for Mjøsødalen, Aurskog-Høland og Fet kommuner
- Kart og forskrift for Tørrhardåsen, Aurskog-Høland kommune
- Kart og forskrift for Kloppa, Bærum kommune
- Kart og forskrift for Flaen, Skedsmo kommune
- Kart og forskrift for Kolknuten, Kongsberg kommune
- Kart og forskrift for Trillemarka-Rollagsfjell, Sigdal kommune
- Kart og forskrift for Løkenesskogen, Asker kommune
- Kart og forskrift for Skaugumsåsen og Åstad, Asker kommune
- Kart og forskrift for Nordre Skaugumsåsen, Asker kommune
- Mottatte høringsuttalelser

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | fmovpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/ov

